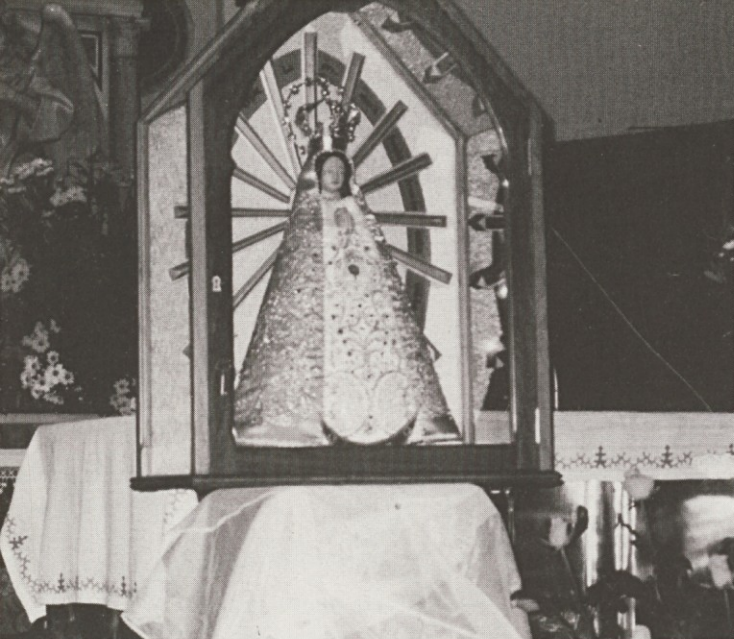

SV. VIŠARJE

duhovno
življenje

Kip lujanske Marije je 24. junija srečno priromal na Brezje.
Foto: Pavel Malovrh

Kapelica, posvečena spominu žrtev revolucije v Št. Joštu, katero je 9. junija blagoslovil nadškof dr. Alojzij Šuštar. **Foto:** Pavel Malovrh

Doprsni kip pesnika Ivana Hribovska, odkrit in blagoslovljen 25. junija v Radovljici.

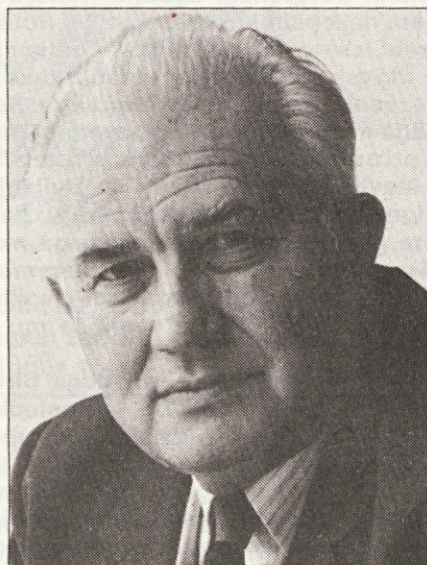
V TEJ HIŠI JE BIL
27. IV. 1903
ROJEN
DR. PHIL.
TINE
DEBELJAK
KNJIŽEVNIK
PREVAJALEC
LITERARNI ZGODOVINAR
UMRL
V BUENOS AIRESU
20. I. 1989
POSTAVILA
OBČINA ŠKOFJA LOKA
1995

Odkritje spominske plošče kulturniku Tinetu Debeljaku na njegovi rojstni hiši v Škofji Loki 22. junija 1995.
Stoje: prof. Tine Vivod in ga. Marjana, prof. Lojze Peterle in Tine Debeljak (ml.).

KRIZA ŽIVLJENJA

MARKO KREMŽAR

Spraševanje vesti je vedno nerodna zadeva, zato jo radi odlašamo, a izogniti se ji ne moremo. Če si od časa do časa ne izprašamo vesti, bo nekoč, brez predhodnega opozorila, pričela spraševati vest nas, kar je navadno še manj prijetno.

To drži za vsakega človeka, pa naj se razglša za kristjana ali za ateista. Potemtakem je jasno, da smo vsi, ki se anonimno srečujemo na cestah, po avtobusih in v gostilnah, v podobnih škripcih. Razlika je le, da eni pred vestjo že beže, drugi jo še tlačijo v pod-

zavest, tretji pa odlašamo s tem samozasliševanjem. Včasih pa se znajdemo v položaju, ko bi bilo prav, da bi si pogledali v oči in sklenili opraviti vsaj skupno spraševanje vesti, če že ni upanja, da bi skupno obudili trden sklep in kesanje. In mislim, da se ne motim, če menim, da bi bilo primerno, če bi se vsaj najpogumnejši v naši narodni skupnosti odločili za kaj takega. Ne mislim pri tem, da bi vsak javno izpovedoval svoje grehe, saj bi se kmalu naveličali poslušati. Prav pa bi bilo, da bi kot občestvo priznali vsaj veliko pregreho, ki se godi pred očmi vse družbe, ob odobravanju večine, ob zadregi manjšine, vse pa v skladu z legalnimi nor-mami naše mlade države.

Mislim na tih in legaliziran genocid nerojenih Slovencev. Nihče noče dregniti v sršenovo gnezdo, zato smo obzirno tiho in gledamo stran, ko se izteka kri po odtočnih kanalih in ugašajo slovenska življenja v ustanovah za zdravje. Vendar, če bomo molčali mi, ki smo kot rojaki nerojenih neposredno prizadeti, se bo zgodilo, da bodo „kamni vpili“. Iz Svetega pisma vemo, da ni lahko ljudstvu, ki obmolkne ob smrti pravičnega. Molk judovskega ljudstva na veliki petek je napolnil potres, ki je bil le grmeč uvod v razdejanje, ki je prihajalo.

Znano je, da ima vsakdo za svoj greh pripravljeno utemeljeno opravičilo, kar pa mrtvim ne vrne življenja. Tudi dandanes opravičil ne manjka.

Stari sistem je vzel ljudem spoštovanje do življenja, pravijo. Res je, a nič manj ni res, da smo si to spoštovanje pustili vzeti. Drugi so mnenja, da če državna oblast dovoljuje splav in ga celo pospešuje, potem ne more biti nekaj tako slabega. Pri tem naj bi se najprej vprašali, če je življenje državna last. Če je tako, ga država sme jemati rojenim in nerojenim po svoji suvereni uvide-

vnosti. A vemo, da ni tako. Dajte državi, kar je od države, in Bogu to, kar mu pripada, je evangeljski nauk. Mi pa delamo ravno nasprotno. Jemljemo Bogu, kar je božjega, pa tudi našim nerojenim potomcem, kar je njihova neodtujljiva pravica. Življenje namreč.

Žene upravičeno zahtevajo, naj se spoštuje njihova pravica, da razpolagajo s svojim telesom, in prav je tako. A na to naj bi mislile tudi same, predno so svoje telo zaupale in predale očetu nerojenega otroka. Najbolj pogost, če že ne najmočnejši izgovor pa je brez dvoma, da dela tako ves svet. No, ves svet tako ne dela, res pa je, da izgublja življenje v sodobni civilizaciji mesto nesporne vrednote. Tako drsi del sveta iz civilizacije ljubezni in življenja proti civilizaciji sebičnosti in smrti. Vprašanje je, zakaj naj bi se nam, Slovincem, tako mudilo na vlak, ki vozi proti črnemu tunelu osebne in narodne smrti?

Iz statistik je razvidno, da otroci zaostajajo v neenaki tekmi z avtomobili, s počitniškimi hišicami in z vrsto gospodinskih aparatov. Status se namreč meri po znamki in modelu avtomobila, ne po številu otrok. Aparati tudi ne zahtevajo skrbne nege, pa tudi brez ljubezni shajajo. Vendar, ali ne pozabljajo njihovi lastniki, da tudi niso zmožni ljubezni dajati?

Dejstvo pa je, da ob vseh izgovorih in ugovorih slovenski demografski prirastek pada in pada. Še nekaj let v tej smeri pa bomo hvaležno sprejemali delavce iz vsega sveta, da bodo le plačevali potrebne dajatve za pokojnine zadnjih ostarelih Slovencev.

Ne daj Bog, da bi na turističnih prospektih dežele na sončni strani Alp brali zemljani tretjega tisočletja: Nekoč so tu živeli Slovenci. Zanimivo ljudstvo, ki ga skozi stoletja niso mogli streti

zunanjim sovražniki. Izredno kulturo so razvili na enem najlepših koščkov zemlje. Potem pa so se — s sebi lastno doslednostjo — odločili za smrt.

Človek se s strahom vpraša, kako je to mogoče. A v resnici ne potrebuje odgovora. Saj javna občila vsega sveta sodelujejo pri propagandi proti življenju, pri opravičevanju umora, pri prepričevanju, da je le število otrok ovira, da se življenjska raven ne dvigne še višje in višje. Če pa se kak narod temu upre, ga razglase za nazadnjaškega, mu delajo težave pri urejanju mednarodnih financ in mu svetujejo, naj se čim hitreje otrese bremena svojih otrok, da bo prestopil prag prvega sveta in mu bo dobro na zemlji.

Razosebljenje še nerojenega otroka, ki olajša staršem smrtno obsodbo, je posledica osebnih in družbenih egoizmov, ki najdejo potuho v porabniški civilizaciji, katera ima s preteklim totalitarizmom vsaj to skupno točko, da ne spoštuje življenja. Rodomor resnično ni naša slovenska iznajdba, a ga sprejemamo z neko zagrizeno trmo, kakor da bi mu hoteli dati pri nas domovinsko pravico. Ali se res ne zavedamo, da bo imel med nami usodnejše posledice kakor med velikimi narodi? Ti bodo imeli nekaj več časa, da spregledajo svojo zablodo. Mi pa tega časa nimamo. Naše demografske rezerve so majhne in z njimi upada tudi naša slovenska samozavest.

Res je, da ne živimo v skladu s tem svetovno sprejetim rodornim pravilom vsi rojaki. Če bi bilo tako, nas že zdavnaj ne bi bilo več. In tisti, ki se takemu mišljenju in delovanju upirajo, imajo neizmerno zaslugo za naš obstoj. A kljub vsej zaslužnosti družine z več otroki v družbi niso preveč cenjene in zadnje čase se celo zakonodaja usmerja tako, da ustvarja iz odgovornih staršev kandidate za — neznane junake.

Kot navadno vse zmote in zablode, hoče tudi rodornopravičiti svoje početje znanstveno. Stroka naj odloči, pravijo ljudje in mislijo, da so se na ta način oprstili odgovornosti razmišljanja. In če bi človek poslušal le časopisna poročila, bi res moral verjeti, da je stroka podpisala pogodbo s smrtjo. Pa, hvala Bogu, ni tako.

Čeprav so dežele na svetu, kjer je vprašanje preobljudenosti pereče, pa so druge, ki imajo precejšnje gospodarske težave zaradi pomanjkanja prebivalstva. Preseljevanje je sicer združeno lahko s težavami, a je primerna rešitev, posebno če se je države lotijo premišljeno. A to ni naš slovenski problem.

Znano je, da večja intenzivnost kapitala v pokrajini dovoljuje večjo gostoto naseljenosti. Slovenija je podnaseljena celó pri sedanjí kapitalizaciji, ki ni pretirano visoka. Če smo res odločeni, da bomo krepili svoje gospodarstvo, ne bi smeli biti v skrbeh, da za naše otroke ne bi bilo prostora in dela na naši zemlji. Seveda pa bi se morali zavedati tega najprej tisti, ki s pomočjo zakonov usmerjajo gospodarstvo in socialno politiko.

Pri tem pa je treba imeti poleg spoštovanja do

življenja vsaj majhno mero rodoljublja. Sicer postane človeku vseeno, ali bo delal v okviru težko pridobljene slovenske države rod Slovencev ali kdorkoli drug, ki bo pekel boljše pice, vozil taksi bolj potrpežljivo in bolj cenil svoje otroke.

A ker je med nami kljub vsemu še vedno dovolj rodoljublja, ne smemo biti črnogledi. Potreba je le, da se osvestimo. Pozabiti moramo, kar so nas učili o raznih zgodovinskih nujnostih. Teh enostavno ni. Kjer je volja, tam je pot. Če Slovenci hočemo živeti, bomo živeli, kakor smo do sedaj vsemu svetu navkljub. Če pa smo se naveličali biti subjekt v mednarodni tekmi, če smo tako utrjeni, da si želimo le s polnim trebuhom pričakati smrti, seveda potem nam ne bi bilo pomoči. A ni tako.

Dokler je v družbi še iskra življenja, lahko čez noč izbruhne kres. In pod našim slovenskim pepelom tli več kot le iskra. Kri mučencev je kakor močna, neizčrpna žerjavica, ki le čaka na veter, da jo ponovno razplamti. Veter pa je prisposoba Duha. Ali nismo morda, sredi skrbi za prostost in vsakdanji kruh, nehote pozabili prav na to počelo življenja tudi nekateri kristjani? Duh veje, koder hoče. Prosimo ga tedaj, naj zaveje spet tudi nad nami.

Pri tem mi prihaja na misel zgodba iz stare zaveze, ki sem jo že povedal ob neki priložnosti, pa morda ni odveč, če jo povem.

Abraham je prosil Boga, naj prizanesi mestoma Sodoma in Gomora, v katerih se je razpasel greh in prezir do življenja. Bog je obljubil, da bo mestoma prizanesel, če bo našel v njiju vsaj petdeset pravičnih. Potem se je pričelo znano pogajanje, kjer je Bog hitro popustil Abrahamovim prošnjam: ohranil bo mesti, če bo v njih vsaj deset pravičnih. Tu pa je bilo popuščanja konec. Lotova družina je bila posvarjena, naj se reši; ostali so pomrli. Bog ne dopusti, da množica umre in se civilizacija uniči, dokler je v njej vsaj toliko moralno zdravih ljudi, da jo morejo prekvasiti. Kadar pa to ni več mogoče, tudi Bog odtegne svojo pomoč. Reši posameznika, a narod prepusti svoji usodi. Ta se uniči sam pod težo prelomljenih moralnih zakonov.

In zakaj je bila meja božjega potrpljenja pri petdesetih pravičnih? Pri dvajsetih je Bog še popustil, pri desetih je ostalo. Ali ne morda zato, ker ena sama družina ne more rešiti propadajoče civilizacije?

To pa pomeni tudi, da je moralna prenova mogoča, dokler je vsaj nekaj družin, ki so pripravljene delovati v družbi kot evangelijski kvas. Spomnimo se Jezusove obljube: da kjer sta dva ali so trije zbrani v Njegovem imenu, je On sredi med njimi. Potreba je, da se družine združijo v obrambo življenja, in tedaj smejo brez najmanjšega dvoma zaupati v božjo pomoč.

Ali res brez človeške vzajemnosti ni mogoče pričakovati božje pomoči? Vzajemnost je izraz ljubezni. Ta je potrebna, da oplodi naše napore za rast narodnega in verskega občestva, da se vrne med nas spoštovanje do človeškega življenja.

MUČENCI

so naši priprošmjiki in vzorniki

Iz nagovora škofa METODA PIRIHA
na romanju slovenskih zdomcev na Brezjah
24. junija 1995

Priromali smo v naše narodno svetišče na Brezje, da nas to romanje pripravi na jutrišnje romanje k mučencem v Kočevski Rog. V teh dneh in tednih romamo na Teharje, v Kočevski Rog in na Lajše nad Cerknim, kjer so grobovi naših mučencev, ki so jih njihovi mučitelji do nedavnega zakrivali. V duhu pa romamo na vse tiste temne kraje, kjer se je prelivala kri naših bratov kristjanov in Slovencev. Cerkev sicer še ni uradno priznala njihovega mučeništva, toda mi se jim lahko že priporočamo in se po njih zgledujemo. V primeru Grozdeta nam Cerkev celo priporoča, da molimo k njemu in ga prosimo milosti, saj se je že začel

uradni postopek za njegovo razglasitev za mučenca. Mučenci so naši priprošnjiki.

Prosimo jih, da nam pomagajo ohraniti vero, za katero so oni umrli. Naj nam oni, ki so Bogu ostali zvesti v težavah in trpljenju, pomagajo, da bomo tudi mi ostali zvesti v težavah življenja. Naj oni, ki so umrli iz ljubezni do Kristusa in njegove Cerkve, naši mladini in narodu, doma in po svetu, izprosijo zvestobo Kristusu in Cerkvi.

Mučenci so tudi naši vzorniki. Ko bo Cerkev priznala slovenske mučence, ki so umrli v času komunistične revolucije na tako različnih krajih, bo izrecno naglasila, da so mučenci tisti, ki so umrli za vero, iz ljubezni do Kristusa in Cerkve. Prepričan sem, da je mnogo takih. Kakšno krivdo je imel otrok, ki je umrl, ker je bil sin zavednega kristjana? Kakšno družinski oče, ki je skrbel za svojo družino, mogoče je bil mežnar ali ključar pri sosednji cerkvi? Kakšno mladenič, ki je mirno hodil v gimnazijo in se vračal od spovedi in maše na prvi petek?

Toda še eno stvar nas učijo mučenci: odpuščanja. Pričevanja iz povojnih množičnih pobojev doma govorijo, da so mnogi umirali z molitvijo na ustnicah in z besedami, ki jih je izrekel Kristus, Kralj mučencev, na križu: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ Kot verniki ne bomo nikogar sodili, nikogar zapirali, nikogar morili. Država naj sama obsodi

ta dejanja.

Romanje je dejanje sprave. Kot kristjani smo prvi dolžni in seveda prvi pripravljeni podati roko sprave vsakomur, tudi tistemu, ki nam je storil krivico. Prepričani smo namreč, da odpuščanje prinaša v naše srce mir. Kdor ne odpušča, ta trpi. Sovraštvo razjeda njegovo srce, da otopi in ni več odprto za Boga. Kristjani, ki ob vsaki spovedi občutimo, kako odrešujoče je, ko nam Bog odpusti grehe, bomo zato tudi odpuščali svojim bližnjim. Seveda pa ne bomo pri tem odpuščanju zamegljevali resnice. Cerkev se skozi vso zgodovino spominja svojih mučencev in jih ne pozabi, ker so za vse rodove zgled zvestobe Kristusu in dokaz, kaj more šibki človek, ko je

povezan s Kristusom.

Kakor je bila ves čas vašega življenja v lepih, hudih in težkih trenutkih, mesecih in letih z vami Gospodova roka in ste z njegovo pomočjo prenesli toliko preizkušenj in gorja, tako smemo upati, da bo Gospodova roka nad vami tudi v sedanjosti in prihodnosti, če boste odprti za božje sodelovanje. Drugo božje naročilo pa je, da bi bili kot luč za narode, med katerimi živite in delate, da bodo drugi narodi pozorni na vašo drugačnost, na vašo živo vero, na vaše navade, na vašo kulturo, na vašo ustna in pisna izročila naroda, iz katerega ste izšli. Bog daj, da bi se oboje uresničilo v vašem nadaljnjem življenju po priprošnji Marije Pomagaj.

MRTVIM BRATOM

Govor MARJANA SCHIFFRERJA pri spominski proslavi na Teharjah
18. junija 1995

Dragi mrtvi bratje!

Prinašam pozdrav organizirane slovenske skupnosti povojne emigracije iz Argentine. Pred petdesetimi leti smo se razšli. Mi smo s težkim srcem odhajali v neznano. V Argentini, ki nas je materinsko sprejela, ko nam je domovina postala mačeha, smo domotožje tišali z delom, predvsem delom za skupnost. Tako je nastala Slovenija v malem, sicer daleč pod Andi, toda tako naša. Od tam smo vas prišli pozdravit, mnogi od nas pa tudi po slovo. Toda ne bojte se, ne boste sami. Gotovo se vas bo spominjala Slovenija, pa tudi Slovenija v svetu vas bo nosila v svojih

srcih in obiskavala še leta in desetletja.

Predolgo ste bili pozabljeni. Bolje povedano, ni vas bilo. Niste bili rojeni, niti niste umrli. Bili ste nič. Nič, to je največje ponižanje človekovega dostojanstva. Tudi vas nihče ni umoril. Ste le mrtvi, strahotno mučeni in ležite v slovenski zemlji.

Le počasi so vas odkrivali, začeli ste dobivati imena: kolaboranti, kvilingi. Ubogi, kmečki fantje, žuljavih rok, mnogi izmed vas teh besed še razumeli ne bi. Le komu od vas bi naj se samo sanjalo, da bi hotel po vojni postati Nemec ali bi želel Slovenijo nemško? In vendar ste krivi, ker naj bi se med vojno bojevali za nemški rajh in nacizem.

Ko je trojni okupator zasedel Slovenijo, vas je bolelo, tako kot vse Slo-

vence. Z veseljem bi sprejeli ponujeno roko k upor, ali kaj, ko je ta roka segala tudi po vaših svetinjah: dobri, črni zemlji, razpeli na križpotju, praznični nedelji, télovi procesiji. Novi človek vam je bil tuj in komunizem, ki so ga vam vsiljevali, je bil za vas tuja učenost.

Svetinje ste pričeli braniti. V začetku je bila obramba gotovo spontana in prav zaradi te spontanosti ni premišljeval nihče, ali je ta odločitev politično pametna, taktično primerna, celo ali je svetopisemsko opravičljiva (kaj, ko bi raje nastavili še levo lice?), ne, prijeli ste za orožje. Tudi ni nihče pomislil na to, da je vsaka vojna krvava, kruta, z izrodki in to vedno na obeh straneh, le v različnih razmerjih. Po koncu vojne pa se krivice pri nas niso delile, ampak seštevale in so šle dosledno na vaš rovaš. Ni vas bilo in se niste mogli braniti.

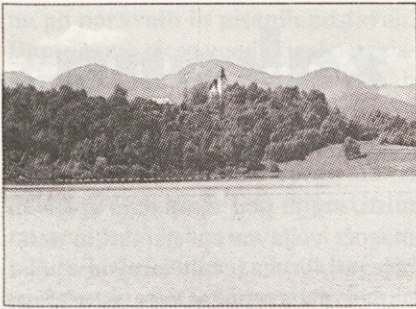
K domobrancem ste stopali pokončno, z nasmehom na ustih pa vendar z neko tesnobo v srcih: „Določal zadnji sem nalive svetlobe“.

Upri ste se komunizmu. V ponos vam je lahko, bratje, da so vaše svetinje ostale, tuja učenost pa se je sesula sama vase.

Za upor ste plačali visoko ceno. Danes vam ni žal. Samo sanje, ki so zalite s krvjo, se razrastejo v stvarnost. Tudi iz vašega darovanja je pognala samostojna, demokratična Slovenija, ki je, čeprav z napakami in pomanjkljivostmi, vaša in naša. Spoštujemo jo in smo ponosni nanjo.

Rane v dušah, ki jih je zadala vojna, še niso zaceljene. Spomini skelijo. Vi, bratje, ste že davno vse odpustili, že takrat, ko ste padali v brezna. Mi smo strgali obliže s svojih ran, ker mislimo, da se bodo tako, odprte, zacelile hitreje. Skušali bomo v resniciv, in s strpnostjo iskati stične točke. Slovenija je tega

ŽALNA SLOVESNOST NA TEHARJAH

je bila v nedeljo, 18. junija. K njej se je zbralo več kot 4.000 rojakov. Z mariborskim škofom dr. Francem Krambergerjem je somaševalo 25 duhovnikov. Med mašo in v spominskem programu je pel zbor Gallus iz Celovca, ki ga vodi prof. Jože Ropitz. Slovesnost na Teharjah je bila v spoštljiv spomin na domobrance in druge žrtve, ki so jih partizani pobili tam ali jih od tam vozili v smrt v druge kraje. Slovesnost je potekala pod tremi zastavami: državno, žalno in pod slovensko (brez grba), ki je bila tudi domobranska.

V kulturnem programu po maši so govorili predsednik občinskega sveta mestne občine Celje Lojze Oset, inž. Jože Hubad iz Švice, lic. Marjan Schiffrer iz Argentine, tajnik Nove slovenske zaveze Stane Štrbenk in Ignac Polajnar, poslanec SKD v državnem zboru, ki je dejal: „Kje si, slovenski Kajn? Kako ti je ime?“ Škof Kramberger je dejal, da je samo velika žrtev iz junija 1945 lahko obrodila sad junija 1991, slovensko državo.

vredna. Ta Slovenija bo tudi nekoč priznala, da ste jo ljubili. Da, ljubili ste jo, v svojih srcih, v svoji notranjosti. S to vero v jutrišnjo Slovenijo ste šli v boj za slovensko domačijo, za svoj dragi dom in rod. Nič drugega. Bili ste prepričani, da morate to dolžnost izpolniti do konca. Ta vera je tisto veličastno v vaši žrtvi in od nje obžarjeni odhajate za kopreno nesmrtnosti. Dragi bratje, prišli smo po slovo, počivajte v miru!

TEHARJE

Ivan Korošec

*Vse je zasuto,
telesa in upi,
razočaranja,
muke,
udarci in
psovke,
devišstvo deklet
in sanje ljubezni.*

*Vse zlito je
v cinkasti bajer,
kakor velika
neizjokana solza.*

*Kjer bilé
so arene
sužnjev,
krvi;
kjer tisoče
okostnjakov
trohni,
križ
osamljen stoji.*

*Ob vodi
trava poganja
z rdečim cvetjem,
ki po mrličih
dehti.
Vonj
razpadajočih
teles,
pohojenega cvetja,
strtih idealov,
ki zemlje so zmes,
— v zraku visi.
V Teharjah
celo čas
je zasut
z okostnjaki.*

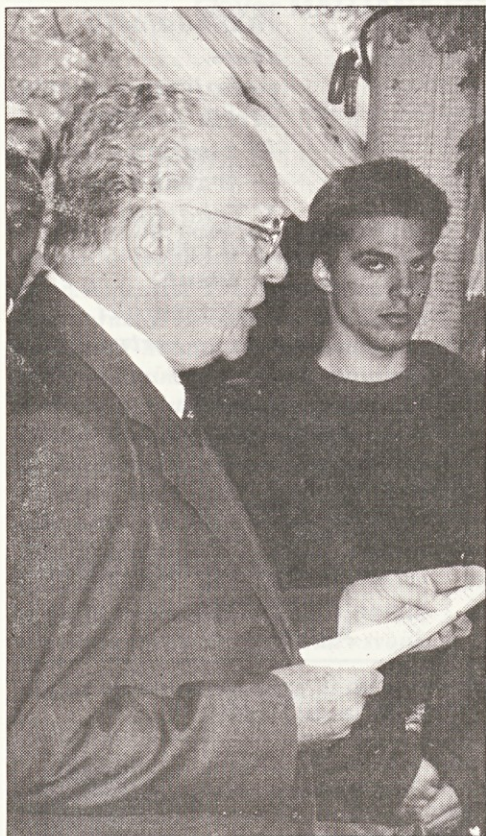
*Gozdovi so mrtvi
in zrak
je svinčen.
Koščeno jezero
spi.
Le zvon
svete Ane
za posekanim borštom
kdaj v noč
zaječi.*

Mariborski škof dr. Franc Kramberger govori v nedeljo 18. junija med spominsko slovesnostjo na Teharjah. Foto: Marijan ŠUSTERŠIČ

Branitelji večnega zakona

GOVOR BOŽIDARJA FINK V KOČEVSKEM ROGU 25. JUNIJA 1995

Na tem kraju in po vsej slovenski zemlji so počivališča grozljivega števila pobitih človeških bitij. Obžalujemo smrt vsakega človeka in obtožujemo vse krivično nasilje. A posebej nas prizadeva prelitje naše krvi. Še zdaj peče stara rana, še se utrne solza, v sebi nosimo trajno znamenje vsak svojemu dragemu bitju, vsi pa naši veliki skupinski žrtvi, našemu neznanemu vojaku.

Spomin na tem kraju pa ni samo čustven vzgib. Ne potapljamo se v temne misli, naša srca so razmehčana in so tako pripravljena, da se tukaj poživljajo ob duhovnih silnicah. Dvigamo se iz potrtosti, da se okrepimo ob ljudeh, ki so bili sicer zatrti, zavrženi v skrite globine in je bil preklet celo njihov spomin, a nam globlji pogled odkriva smisel njihovega žrtvovanja za nauk in opomin.

Slavne zmage niso vredne poveljevanja zaradi samega uspeha, temveč zaradi duševne sile, ki so jo bojovníki dali za zgled pravice. Moralno ni pomemben učinek, ampak pravičnost smotra in odločenost zanj. Zato tu slavimo tiste, ki so sprejeli in do konca spoštovali odločitev, da z živim zidom zapro pot sistemu, ki ni bil naš in sploh ni bil človeški.

Pred vsem drugim je bilo treba ustavljati napad na krščansko vernost. Obramba vere in Cerkve je bila obramba svobode za izpovedovanje vere, za življenje po veri in za razširjanje verskega prepričanja. Odporniki proti revoluciji so bili skupno usmerjeni k demokratičnemu ohranjanju temeljev za javno ureditev, ki bi ustrezala cerkvenemu družbenemu nauku. To ni hotelo biti vsiljevanje določene prenovitvene za-

misli, saj je pod okupacijo sploh ni mogoče veljavno sprejemati in uresničevati. Treba je bilo torej odvracati napad na svobodo vere in osebne zvestobe cerkvenemu nauku. Večini je bil prisoten predvsem ta nagib. Vprašajmo se, ali je naš pogum za javno izpovedovanje prepričanja vreden tedanjih žrtev!

Branitelji večnega zakona, razglašena v naravnem redu, so bili tudi tisti, kateri so videli v nastopajočem boljševizmu samo nekaj narodu tujega ali jim je bil neposredni namen varovati pred krivičnim nasiljem skupne kulturne in gospodarske dobrine ali celo samo osebno in družinsko življenje in premoženje. Pravica do obrambe naravnega reda vsebuje pravico do uporabe sile. Dejanska obramba sebe je pravična, braniti drugega je plemenito in po okoliščinah tudi zapovedano, za pravice drugih dati življenje je pa junaštvo in svetost. Zgledi take moralne veličine nam svetijo iz teh globin. Ne idealiziramo vsakega posameznika in vseh njihovih osebnih ravnanj. Bogato ceno pa dajemo krvi, ki je bila vnaprej darovana za svobodo in blaginjo domovine in vseh njenih otrok.

Častno je umreti za domovino, a naši padli in žrtvovani še zdaj ne uživajo javne časti. Ker niso sprejemali tuje učenosti in se niso uklanjali nasilju, so bili opečateni za odpadnike, nevredne časti in življenja. Bili so pomorjeni in pred družbo onečaščeni. Že na začetku pa so z darovanjem krvi tvegali tudi izgubo dobrega imena pred svetom. V nesrečnih okoliščinah sovražne okupacije so bili postavljeni pred izbiro, ali naj se predajo revolucijskemu terorju in sprejmejo prihodnjo strahovlado, ali pa naj se temu uprejo, čeprav izgubijo naklonjenost vsega sveta. Prepričani smo, da je bila odločitev pošteno sprejeta in pravi-

Na ta praznični dan, v katerem radostno obujamo spomin na rojstvo slovenske samostojnosti, smo se sešli na tem kraju smrti, da se pogovorimo med seboj in z mrtvimi ter se odtod obogatene vrnemo v življenje in delo. Obe današnji priložnosti, spomin na osamosvojitev in na pomor, nas očiščujeta in hrabrita.

Toda kako je mogoče klicati k vedrosti duha na tem kraju? Stojimo ob jamah, ki so še v našem času goltale življenje in sanje. V njihovih globinah sta se izgubljali razumnost in človečnost, vanje so se pogrezali obeti mirnega sožitja na slovenski zemlji. Brezna so še zdaj odprti grobovi, ki tulijo, in njihov nemi glas pretresa čustva in vznemirja vest doma in po svetu.

na po naravnih in pisanih postavah. Dopusčamo sicer zgodovinsko raziskavo o taktičnih potezah, povezavah in sredstvih, čeprav menimo, da za temeljne odločitve v skrajni sili ni bilo izbire. Nikakor pa ne sprejemamo debate o tem, ali je bilo dopustno in nujno upreti se komunistični revoluciji, ki je sodelovala z okupatorji pri uničevanju slovenskega življenja in duhovnih prvin narodnosti. Domoobranci in drugim bojevnikom proti revoluciji ni bilo mogoče vzeti osebne časti. Njihovo slavo povzdigujemo z zahtevo, da jim častnost, osebno in skupinsko, prizna tudi uradna javnost, da bo izbrisan sramotno krivični madež z mrtvih in živih.

Prepričanje o pravičnosti upora revoluciji se potrjuje ob zatonu varljive komunistične blagovesti in razpada njenega imperija. Bojevnikom proti komunističnemu partizanstvu in njegovim notranjim zaveznikom pa se vse bolj priznavajo domoljubni osebni nagibi. Pošteno je treba zavrniti še zlohotno in nesmiselno trditev o nečastni kolaboraciji in objektivni izdajalski situaciji domobranstva. To dolgujeta slovenski stvarni znanost in oblast.

Misel na naše padle in žrtvovane nas tudi vse nagiba k zvestobi vrednotam in dejavnemu pospeševanju dobrega. Ob tem ni prostora za prazno veličanje preživelih, ki še nismo prehodili poti preizkušenj. Ta spomin nas vabi k premisleku o naši duhovni naravnosti, o odnosih do najbližjih, do celotnega slovenstva, do tistih, ki iskreno iščejo zgodovinsko resnico, a so morali v dobri veri ujeti v stare vezi. Tudi to je smisel spomina na tukajšnje žrtve.

Skupna narodna žrtev nas žive tudi opomin-

ja. Lažnost mamljivih vab se največkrat odkriva šele po izkušnjah. Komunistična blagovest o svobodi in pravičnem redu je na Slovenskem mnoge tako omamila, da so se ji prepustili, v veri, da z njo stopajo v obljubljeno deželo. Sistem je zdaj razpadel, vendar se ga nekateri domotožno spominjajo. Takim naj bo misel na veliki pomor pred petdesetimi leti opomin, česa je zmožen človek, ki se odvrne od Duha in prestopi naravne postave.

Iz globin, ob katerih stojimo, se nam oglašajo tudi roteči klici k ednosti med vsemi, kateri so odločeni, da preusmerjajo slovensko pot. Neuspehi in katastrofe v preteklosti zaradi neslog naj bodo opomin nam, ki nas je od blizu in od daleč skrb za odpravo bolezenskega stanja slovenske družbe, katerega je kriv preživel sistem. Ker smo enakih misli, bodimo tudi enega razpoloženja in ene volje za složno uveljavljanje boljšega družbenega sožitja.

Čeprav stojimo ob grobu, nas to-

rej ne zajema potrlost. Vremena se jasijo, na Slovenskem vrejo na dan tokovi, ki bodo izmili, kar duši duhovnost in utesnjuje pogum. Kot se nikoli nismo predajali malodušju, se zdaj tudi ne postavljamo s svojo zmago, marveč pričakujemo veliko zmago resnice in pravice za slovensko domovino, kateri smo vsi zavezani, čeprav nekateri živimo odtrgani od nje.

To bo sad Milosti, katero kliče prelita kri in naša zvesta služba. Niti kaplja prelite krvi ni padla v prazno. Verujemo, da bo kri naših zvestih bojevnikov in nedolžnih žrtev, ki se je pomešala s krvjo mnogih na drugi strani, ki so se tudi hoteli darovati v veri, da gre za dobro domovine, seme novih slovenskih domoljubov in novih ljudi s plemenito človečnostjo. Iz tega semena že rastejo poganjki, ki ženejo korenine v plodno zemljo in se iz njenih sokov dvigajo k Luči. To je moralno zmagovanje, za katero dajemo hvalo Tistemu, ki hudo obrača v dobro in dobremu daje moč, da se razrača.

Baritonist Marko Fink poje v nedeljo 25. junija med spominsko slovesnostjo v Kočevskem rogu.

Naše poslanstvo je pričevanje

GOVOR TINETA VIVODA V ŠKOFOVIH ZAVODIH 23. JUNIJA 1995

V začetku je bila revolucija... S temi besedami bi lahko začel našo zgodbo. Slovenska komunistična partija, ki je združevala peščico revolucionarjev ali natančno eno tisočinko slovenskega prebivalstva, je namreč narodu vsilila svojo voljo, ki se je glasila: „Veličastna borba, ki jo bijejo vsi sovjetski narodi pod genialnim vodstvom svojega in našega velikega Stalina, je tudi sveta nacionalna vojna slovenskega naroda.“

Za revolucijo se je odločila, ne ker bi bilo dobro za narod, ampak ker je bilo to v korist sovjetski armadi, ki naj bi bila z našo revolucijo razbremenjena, in ker je bilo v korist nje, partiji, saj je bila revolucija edina možnost, da se zavihiti na oblast.

Revolucija je bila za naš narod neizmerna nesreča: po vsebini je bila izdaja narodnih interesov, po svojih metodah pa zločin.

V revoluciji in protirevoluciji je šlo v jedru za spopad dveh kultur: materialistične, totalitarne in teroristične na eni strani, in humanistične, krščanske in evropske na drugi.

Partijsko vodstvo je izigralo nacionalna čustva vseh Slovencev: tistih, ki so se ji pridružili, misleč, da gre res za NOB, in vseh ostalih.

Koliko naših rojakov je plačalo to partijsko pustolovščino, ni mogoče ugotoviti. Na tisoče jih je plačalo z življenjem, drugi desetletja so plačali z izgubo domovine, vsa Slovenija pa je plačala s petinštiridesetletnim zaslužnjem.

Tisti, ki smo se rešili iz partijske Slovenije in nas ni doletela usoda naših sotrpinov, ki jih je nova svoboda pospravila v podzemne jame na Rogu ter v jaške in jarke pri Teharjah in Celju, smo se znašli v tujini brez vsega, a veseli, da smo se rešili partijske oblasti. Ne, nismo bili brez vsega: s seboj smo prinesli vero in poštenost, voljo do življenja in delavnost.

V začetku smo mislili, da bo naše bivanje v tujini trajalo le 14 dni ali kvečjemu nekaj mesecev, a ta čas je postajal vedno daljši.

Zato smo si že v taboriščih, v barakah na Koroškem in v Italiji, uredili organizirano skupnost s tiskom in šolo, verskim življenjem in prosvetnim delom in čakali na dokončno naselitev največ zunaj Evrope.

Kot otrok sem na kuhinjski steni prvič videl črnobel portret mladih vojakov. Takrat sem po materinem pripovedovanju prvič slišal o njenih petih bratih domobrancih. Da so dva — vrnili — in ubili. Od takrat mi je beseda „vračanje“ strašno zvenela, polna je bila slutenj, bolečin in žalostnih spominov.

Potem so nas razselili. Največ v Združene države Amerike, Kanado, Argentino in Avstralijo. Danes nas je v tujini pol milijona, to je četrtna slovenskega naroda.

Začetki niso bili lahki. Novo domovino smo v začetku občutili zaradi njene drugačnosti kot mačeho. Namesto naših zelenih hribočkov s cerkvicami in zasneženih gora — od sonca požgana pampska ravnina in vele mestni cement; namesto štirih letnih časov, vsak s svojo posebno lepoto —

le dve dobi, vroča in deževna; namesto prijetnega podnebja — neznosna sončna pripeka in vlažen mraz. Drugačni ljudje, drug jezik, drugačne navade, drugačen značaj teh ljudi.

V tej drugačnosti je bilo treba začeti življenje čisto na novo: poiskati stanovanje in delo. Pri iskanju služb so bile diplome in do sedaj opravljeno delo brez vrednosti. Treba je bilo zagrabiti za vsako delo. Inženirji so sadili drevesa in profesorji so delali ceste, učiteljice bile služkinje in tudi duhovnikom ni bilo lahko.

Potem pa domotožje, ta večno spremljajoča senca slehernega izseljenca, ki je v svoji domovini preživel vsaj nekaj zavestnih let. Laže bi ga bilo prenašati, ko bi ne bila domovina vsaj za nas neprodorno zaprta.

V prvem desetletju so bile nekatere družine — po sili razmer — ločene in ko je otrok spoznal očeta begunca po osmih ali dvanajstih letih, ko sta se „srečala“ v Ameriki mož in žena in sta spet bila eno, je ob sreči dahnila grenkoba ob vprašanju otroka: „Mamica, kdo je ta gospod?“ In kako je bilo težko razumeti, da je bil očca zaprt in da so mu rekli „izdajalec“!

ŠKOFOVI ZAVODI, 1995.

Povsod, kamor smo se naselili, smo se začeli povezovati v slovensko skupnost. Verjetno nam je to najbolj uspelo v Argentini, ker so nam tamkajšnje oblasti dovolile, da smo se naselili skupaj, in ker je bila med nami močna skupina izobražencev, zlasti duhovnikov.

Istočasno, ko smo gradili svoje družinske domove, smo zidali svoja prosvetna središča in kapele. Organizirali smo osnovnošolske in gimnazijske tečaje, pevske zборе, gledališke predstave, izobraževalna predavanja, informativni tisk in radijske oddaje, knjižne izdaje in umetniške razstave, pa seveda bogato versko življenje. Z eno besedo: ustvarili smo si Slovenijo v malem. Še to je treba poudariti, da nismo pri vsem tem delu dobivali nobene podpore ali pomoči od domovine, nasprotno, prek Izseljenske matice, ki je bila transmisija partije, samo polena. Mi za partijsko Slovenijo nismo obstajali.

Naša narodna zavest in medsebojno spoštovanje v skladni različnosti sta rodili moč.

Hoteli smo znova pognati iz tisočerih korenin. Morali smo se naučiti živeti z večjim naporom in istočasno smo bili deležni večjega bogastva.

Zavestno smo sprejeli slovensko duhovno domovinstvo in uspeli tudi v tujem okolju. Ne le, da so mnogi naši rojaki dosegli visoka mesta v tuji državni upravi in znanosti, tudi kot narodna skupnost uživamo po vseh deželah izjemno velik ugled.

Postali smo dobri in ugledni državljani, kjerkoli živimo, ker smo ostali zavedni Slovenci.

Nismo se odpovedali slovenstvu, pa čeprav so nam jemali državljanstvo. Ostali smo zvesti narodu in Bogu. Gojili ljubezen do bližnjega in nikdar ni padla beseda maščevanja.

Smer nam je dala zavest poslanstva in naše poslanstvo je pričevanje. Kot viharik je vsak izmed nas poklican, da priča o dogodkih in ohranja vrednote.

Poleg ohranjanja slovenstva kot dane nam vrednote, ki jo je treba ohranjati, dokler je to po pameti mogoče, smo poskušali vplivati na prihod demokracije v Sloveniji. Obveščali smo se med seboj v tujini o dogajanju doma, s pismi in tiskom informirali o tem tudi rojake doma, obveščali pa tudi zlasti z osebnimi stiki tuji svet o komunističnem totalitarizmu v Sloveniji.

Ko je padel tudi berlinski zid v Sloveniji, smo odločilno vplivati na tuje vlade, da so priznale samostojno slovensko državo.

Tako je bila npr. Argentina med prvimi državami, ki jo je priznala. Posebno tedaj smo doumeli smisel našega bivanja na tujem: res smo z izgubo domovine ogromno izgubili, res smo ji pa tudi lahko v neponovljivem zgodovinskem trenutku veliko dali!

Postali smo slovenska narodna postojanka v svetu. Na vseh kontinentih so te postojanke, tudi tam, kjer je le peščica ljudi, ki ljubijo, ki čutijo slovensko. Vsi se čudijo, od kod ta moč, odkod ta vztrajnost, od kje izvira ta ljubezen do naroda?

To je plod mučencev, junakov.

Na teh svetih tleh Škofovih zavodov, posvečenih — od začetka stoletja — narodu in Bogu, katere so oskrunili nemški nacisti s krvjo preganjanih in mučenih, ker jih je bolelo slovenstvo in krščanstvo.

Na teh svetih tleh, kjer je nacističnega boga zamenjal komunističen v znamenju ropa, požiga in umora, ko so zavodi postali največja mučilnica nedolžnih.

Na teh svetih tleh, kjer je kraljevala do leta 1993 še

Pod Krenom v Kočevskem rogu se je v nedeljo 25. junija kljub deževnem vremenu zbralo od 15 do 20 tisoč rojakov.

ODPRTO PISMO ROJAKOM

doma in po svetu

ZVEZA SLOVENSkih MATER IN ŽENA je organizacija, ki povezuje vse matere in vzgojiteljice, katere soglašajo s krščansko, slovensko, demokrasko, izseljensko ideologijo. Ima svoj pravilnik s petnajstimi člani. Deluje že skoraj devetindvajset let v Buenos Airesu in po okrajnih slovenskih Domovih po Velikem Buenos Airesu in v notranjosti Argentine. Gibalne sile so:

1, VzgaJati naše otroke, da so slovenskega rodu.

2) Posredovati naši mladini slovenske običaje in tradicije.

3) Pomagati osamelemu in pomoči potrebnemu rojaku.

4) Ostati zvesti načelom, zaradi katerih smo zapustili našo domovino.

Vse to nas danes obvezuje, da se oglašamo vsem rojakom, ker čutimo dolžnost deliti z vami nekaj misli ob petdesetletnici in spregovoriti javno s preprosto, jasno besedo o le-tej; proslavlja se namreč konec druge svetovne vojne, konec dveh izmov: fašizma in nacizma. Komunizem, ki je izrabil drugo svetovno vojno v svoje namene, se je ob koncu še bolj razsrdil kot v štiri leta trajajoči revoluciji. Pobijal je prej, potem je pa še množično moril razoroženo slovensko vojsko — domobrance. Med njimi je bilo mnogo mater, žena in otrok, tako je petdesetletnica žalosten spomin nanje, našega umika pred prihajajočim rdečim nasiljem in začetek totalitarnega režima v Sloveniji. Ob tej obletnici ne moremo mimo vseh žrtev vojne in revolucije od leta 1941, ko so padale prve osebnosti po cestah, domovih in gozdovih.

Ohranjamo blag, spoštljiv in živ spomin na ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je neustra-

šeno posredoval pri tujčevih oblasteh za naše fante in može — brez političnih razlik, stradajočih po nemških in italijanskih gorja polnih internacijah. Za tako humano delo se je izpostavil, tako „sodeloval“ v škodo svojega imena samo pod vidikom dobronamerne dejavnosti za naš narod.

Na žalost je marsikateri rešeneec padel potem pod Kajnovoro. Naš vladika, jasnovidec, je že takrat, pred več kot petdesetimi leti prosil, učil, opozarjal in svaril, da je komunizem največja nevarnost za naš, od vseh strani ogroženi narod. Slovenske družine so upoštevale, cenile, poslušale pastirjev glas in v tem duhu vzgajale svoje otroke v prepričane katoličane in državljane. Pravilnost njegove apostolske vneme je danes še jasnejša, saj je padel „berlinski zid“ — pokopal še en strašni izem — komunizem, a zakopal milijone človeških življenj. Naš „Mojzes“ je moral na tuje, kjer je našel svoj zadnji dom do danes. Hvaležnost nam narekuje besede zahvale za njegove nepriznane zasluge, saj priznanja niti ni iskal, vendar zaslužil je, da se uvrsti kot nekrvava žrtev za slovenski narod.

Naše korenine so v krščanstvu,

zato je bil odziv na škofovo opominjanje skoraj stoodstoten. Naravni, preprosti ljudje so bili seznanjeni tudi z razmerami v Sovjetski zvezi in potem v Španiji, kjer je divjala tik pred drugo svetovno vojno komunistična revolucija in učila njene pripadnike iz več držav, tudi iz naše, da so bili pripravljeni izvesti določen načrt. Ta se je začel pri nas med okupacijo pod raznimi krinkami in krilaticami s tipično boljševiško taktiko. Lidvidirali so naše dobre duhovnike, vaščane, matere, žene, starčke, nebolglijene otroke, ki so umirali z edinim „orožjem“ — rožnim vencem v roki mučeniške smrti na nečloveški način po stalinistični krutosti. Koliko mater, žena in deklet je bilo ponižanih in oropanih vseh človeških pravic v divji revolucionarni zagnanosti! Nihče ni bil varen pred njimi, niti še nerojena deteta, ki so pod srcem lastnih mater doživljala svoj krvavi krst. Ali so možni taki zaslepljenci, da so z lahkoto pohodili vsa čustva srca in plemenitosti duše? Vedeli pa so o uspehu strahovlade.

Ta je nas tudi pognala čez meje — kamorkoli, z željo, rešiti golo življenje sebi in družini. Po prizadevanju odgovornih, modrih, razgledanih osebnosti, naj omenimo le pok. dr. Valentina Meršola, smo dobili zatočišče že na robu moči, upajoči na božjo pomoč,

Jugoslovanska ljudska armada kot zadnji steber komunističnega sistema.

Na teh svetih tleh — izrekam svoj „verujem“ v moč ljubezni, resnice in pravice.

Ne vračamo se iz koristi, ne iščemo revanšizma, ne maščevanja. Izrekamo svoj „verujem“ v nujnost sprave, ker narod ljubimo.

Zahtevamo od dedičev revolucije javne zadostitve in javnega obžalovanja. To smo potrdili s 25.000 podpisi

Državnemu zboru in pristojnim oblastem države Slovenije.

Izrekamo svoj „verujem“ v moč prelite krvi in mučeništva. Za novo pomlad, za prerojenje.

Vsak naj stori, kar mora in kar mu stan veleval!

Naša roka je še vedno ponujena; a za objem sta potrebna dva!

Pridi, brat, čas je že!

Danes ni konec, je nov začetek!

da nas ne bi zadela usoda mnogih beguncev iz vzhodnih držav, ki so obupani na brezihodni poti raje sami končali pod tanki in v Dravi... Bog je dopustil grozote, gledane s tuzemskimi očmi, za nas nerazumljive, a naloga pričevanja preživelih je jasna; tudi danes po petdesetih letih! Je nujna!

Pričevalci časa so bili naši vojaki, slovenska vojska — domobranci, ki so nastali zaradi nujnosti samoobrambe po več stotin umorjenih. Zaveden Slovenec, pokončen oče osmih otrok, je sam sebi napovedal sodbo partizanov, ko je dva tedna preden so ga dokončno obnemeli, prepričljivo dejal:

„MI KATOLIČANI NE SMEMO ZAČETIZNOBENIMOBOROŽENIM ODPOROM, AMPAK MORAMO MIRNO ČAKATI, DA NAS NEKAJ POBIJEJO, POTEM SE BODO LJUDJE ŽE SAMI ORGANIZIRALI. VEM, DA BOM JAZ PADEL PRVI, TODA MI NE SMEMO ZAČETI.“ (Žirovski Občasnik 19/20)

Dragocen dokument, bistvo domobranske ideje!

Dom braniti je bila že posledica, za vsako ceno, kljub temu, da jim ni bilo vseeno, kaj se bo o njih pisalo v zgodovini — preveč krvava je bila vsakdanja kronika. Varnost domačih in DOMAČIJE v polnem pomenu besede je bil njihov cilj. Branili so ti-sočletne vrednote slovenskega naroda samovedno, odločno, ponosno in pogumno v službi čiste domovinske ljubezni. Vrnjeni iz Vetrinja in od drugod v roke bratom z naščuvanim sovraštvom v očeh, po končani po vojni, pobiti brezpravno, brez sodbe oklevetani, so izmučeni padali v jame, brezna in fojbe širom naše dežele — brez pogreba. To so neovrgljiva dejstva!

Leta 1972 je Zveza slovenskih mater in žena poslala pismo prošnje svetemu očetu Pavlu VI. s podpisi mater, žena, sester in hčera še živ-večih v svoji boli in prošile za njihovo krščansko slovo. A tudi najvišja cerkvena oblast ni uspela, kar je pravica vsakega človeka; njegovo dostojanstvo to zahteva.

Danes po petdesetih letih imamo delno zadoščenje, ker počivajo v blagoslovljeni rasti NAŠI DRAGI POKOJ-

NIKI... vendar njihovo mesto v boju samoobrambe proti Zlu je še sporno v uradnih, neobjektivnih zapisih. Čutimo odgovornost in nalogo, ki je še vedno pred nami kot doslej: pričevati, da se nas znanci ne bodo sramovali. Pričevati o najbolj tragičnem obdobju naše slovenske zgodovine po pravici in resnici, katere se mi ne bojimo. In delati še naprej za Slovenijo, ki je bila prikrajšana petdeset let za vsestranski razvoj, katerega je sprožila „Pomlad narodov“ po prvi svetovni vojni. Po drugi, po odhodu tujcev, bi znova zaživel, če se ne bi partija s tujo pomočjo dokopala do popolne — totalitarne oblasti, kar pa je bil njen cilj. Oblast nad bitjem in žitjem!

Pridobljeno samostojnost Slovenije izročamo v varstvo domobrancem, žrtvam vojne in revolucije! Kdo more biti večji priprošnjik pri Bogu kot oni, ki so darovali vse, življenje, dar Boga — Bogu v blagor naslednjih rodov!

Mater in žene, živeče v nehotenem zdomstvu, vedno nosimo domotožje v svojih srcih. Spremlja nas tudi nestrpnost v želji, da bi se končale krivice tolikim živim in mrtvim rojakom doma in po svetu. Skrbijo nas otroci — potomci. Njim mora biti popolnoma jasna, celotna, trpeča, a junaška preteklost, za njihovo duševno zdravje.

Strnjene v Zvezo slovenskih mater in žena se trudimo po svojih močeh za objektivni prikaz dogodkov v polstoletnem težkem življenju na tujem in doma. S prizadevanjem vseh zadobi letošnja petdesetletnica široko razsežnost.

V tem nam Bog pomagaj!

Mirijam Rant

Irena Fajdiga

Pavlina Dobovšek

tajnica

kulturna referentka

predsednica

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

ZA AVGUST

Splošni: Da bi po molitvi vse Cerkve prišlo do miru in bratstva med narodi, ki so v bratomornih sporih.

Misijonski: Da bi Cerkev na Kitajskem okrepila vidno povezanost z Apostolskim sedežem.

Slovenski: Da bi udeleženci duhovnih vaj ohranili zavezo z Bogom, ki so jo sklenili z njim pri krstu.

Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941 – 1945

STANE KOS

Ozadje angleške izdaje domobrancev

Angleži so 10. in 11. maja obljubili slovenskim domobrancem, ki so prišli na Koroško, azil, po dveh tednih so jih pa, razorožene, izročili partizanom. Pri tem so se poslužili prevare. Kakšno je ozadje te angleške sramote? Treba je poseči nekoliko nazaj.

Oktobra 1943

Angleški, ameriški in sovjetski zunanji ministri so v Moskvi sklenili, da bodo vojaki nenemške narodnosti, ki se bojujejo v nemški armadi in bodo zajeti na fronti, vrnjeni v države svojega rojstva. V februarju 1945 so isti podpisali dogovor, ki je podrobneje določal vračanje sovjetskih vojnih ujetnikov in civilnih beguncev, nič pa ni bilo določenega za vojake iz Jugoslavije. Tudi ni bilo nobenega predhodnega dogovora med Angleži in Titom o vračanju protipartizanskih bojevnikov.

20. marca 1945

V Rimu so se posvetovali višji oficirji glavnega angleškega štaba iz Caserte pri Neaplju o vprašanju Mihailovičevih četnikov, ki so se nahajali na Primorskem. Podpolk. John de Salis je bil četnikom naklonjen, vodja zelo vplivnega vojaškega oddelka v Kairu podpolk. Tamplin pa ne. Vendar so se zedinili, da bodo imeli četnike po ženevskih konvencijah za vojne ujetnike.

27. marca

Čez teden so se zglasili pri de Salisu v Rimu dr. Krek, dr. Topalović in gen. Marko Mihailović. Povedali so mu, da je bil v Ljubljani ustanovljen NO, in mu kratko orisali kraljevske vojaške skupine na Primorskem. De Salis je poslal poročilo oddelku za zveze in informacije pri glavnem poveljstvu.

Posledica omenjenega posveta v Rimu je bila strogo zaupno navodilo, ki ga je poslalo glavno poveljstvo za Sredozemlje angleški letalski bazi pri

Zadru, da naj jugoslovanske kvizlinške sile, kot so ustaši, hrvaški domobranci, četniki ali slovenski belogardisti, ki bi se zateleke k njim, takoj izročijo Titovim enotam.

1. maja

V noči od 30. aprila na 1. maj 1945 so zapustile Primorsko vse srbske vojne enote, primorski domobranci in blizu 200 slovenskih četnikov — vsega skupaj 12 tisoč oboroženih mož. Vse to je bilo že omenjeno v prejšnjem poglavju, kot tudi, da je opozoril na

verjetnost umika omenjenih protipartizanskih sil v Italijo angleškega vladnega predstavnika pri omenjenem poveljstvu Macmillana novi angleški poslanik v Beogradu Stevenson in svetoval, naj bi jih razorožili in poslali v begunska taborišča. To odločitev je sprejel tudi Churchill. Sporočili so jo Macmillanu in feldmaršalu Alexandru, ta pa 8. armadi. Jugoslovanske enote so morale položiti orožje pred Angleže ter bile poslane v taborišče Palmanovo blizu Vidma (Udine).

2. maja

Omenjeno je že tudi bilo, da so Angleži 2. maja preklicali telegram,

Slovenski domobranci v Vetrinju, od leve proti desni komandirji:

J. Auser, Bogdan Berlot in Viktor Berlot. Foto: Liceo

poslan njihovim poveljnikom v Julijski krajini, da naj bodo jugoslovanski „kvislingi“, ki bi se predali angleškim oficirjem, takoj izročeni Titovim jugoslovanskim enotam. Isti dan je glavni štab zavezniških sil sporočil poveljniku ameriške 15. armadne skupine gen. Clarkeju, naj ne dovoli tem „kvislinškim“ silam bojevati se skupaj z zavezniki, ampak je treba z njimi ravnati kot z razoroženimi sovražnimi četami, ki jih bo vzdrževalo poveljstvo armade. O tem, kaj bodo z njimi storili kasneje in ali naj bi jih nazadnje izročili Titu, bodo odločali na vladni ravni.

7. maja

Gen. Clark je izdal 8. armadi navodilo, da smejo angleške enote sprejeti vdajo le tistih vojakov, ki pridejo z njimi v neposreden stik. Kateri naletijo na sovjetsko armado, se morajo predati tej, kateri na Titove enote, pa tem.

12. maja

Iz Trsta je prihitel v Celovec politkomisar 4. Titove armade polk. Šiljegović in pri poveljniku 5. angleškega korpusa gen. Keightleyu protestiral proti temu, da Angleži sprejemajo

protipartizanske sile. Keightley mu je obljubil, da bo vrnil Titu vse čete, ki so se po pomoti predale angleškim silam. Šiljegović je še rekel, da sta na poti iz Primorske na Koroško dve diviziji partizanske 4. armade.

Vendar je imel gen. Keightley dve drugi težavi: prva so bile velike množice nemških vojnih ujetnikov, ki so prihajali na Koroško — kam z njimi in kako jih prehraniti — druga pa partizani, ki so nastopali na Koroškem kot zasedbena oblast, saj je 11. maja Tito razglasil, da je južna Koroška del Jugoslavije, ker tam živi slovenska narodna manjšina. Po mednarodnih dogovorih so imele pravico Avstrijo — v mejah iz leta 1937 — zasesti samo štiri velesile: Angleži, Američani, Sovjeti in Francozi. Keightleyu je postalo vedno bolj jasno, da bo moral uporabiti proti partizanom silo. A obstajala je velika uganka, kaj bi v primeru spopada s partizani naredila močna sovjetska Tolbuhinova armada, saj se je nahajala že pri Dravogradu in na Golici (Koralpe).

Iz Slovenije je prišel na Koroško

dr. France Hočevar kot politični komisar brigade. V imenu 4. jugoslovanske armade se je povezal z britanskim štabom 5. korpusa v Celovcu. Od brigadirja Lowa je zahteval izročitev vseh jugoslovanskih kvislingov. Low mu je odgovoril, da so Angleži sicer pripravljeni partizanom izročiti večje formacije „kvislingov“, vendar hočejo to izvesti sami, da ne bi prišlo do incidentov. Povedal mu je še, da bodo protikomuniste spravili na vlake, na jugoslovanski meji naj bi jih pa prevzela jugoslovanska posadka.

13. maja

V Celovec je prišel na dveurni pogovor s komandantom 5. korpusa gen. Keightleyem angleški rezidenčni minister Macmillan, politični svetovalec na Sredozemskem odročju. Pri pogovoru je bilo navzočih tudi več generalov. Predmet pogovora so bili problemi na Koroškem; vojaške in politične težave zaradi partizanov, ki jih je prihajalo tja vedno več in so zahtevali zase Koroško ali pa vsaj njen del ter se vedli kot oblast; nastanitev in prehrana nemških vojnih ujetnikov, ki jih

Vetrinjsko polje maja 1945. Tretji od leve: salezijanec Franc Cigan. Tretji od desne: France Kremžar. Foto: Liceo

je bilo že 400.000; in končno sovjetske čete, ki so zasedle predele, določene za britanski zasedbeni pas. Menili so se tudi o protititovskih Jugoslovanih, ki so se umikali pred partizani na Koroško. Pri tem je Macmillan nakazal možnost izročitve protipartizanskih vojaških in civilnih beguncev Titu. To je pomenilo razveljavitev angleško-ameriškega dogovora od 30. aprila, da bodo protipartizanskim enotam na področju Koroške nudili azil. To spremembo političnega ravnanja si je drznil narediti le politik Macmillan.

Na poti iz Celovca se je Macmillan ustavil tudi v Trevisu in Vidmu ter o tem dogovoru v Celovcu obvestil poveljnika 8. armade gen. McCreeryja in poveljnika 13. korpusa gen. Hardin- ga.

14. maja

Na angleški štab v Celovcu so prišle informacije, da prihaja na Koroško 300.000 nemških vojakov, in 200.000 hrvaških, s temi tudi mnogo civilnih beguncev, po nekaterih poročilih celo več kot vojakov. Neko sporočilo je govorilo o 600.000 pribežni- kih vseh vrst, ki naj bi prihajali na Koroško, ker pa se je kasneje izkazalo kot neresnično. Na Koroškem so bili že kozaški konjeniški korpus, hrvaška divizija, madžarska divizija in z njo

6.000 civilnih beguncev. Vse te množice so postajale za Angleže velik problem: kam jih nastaniti in od kod dobiti zanje hrano?

Gen. Keightley v Celovcu je vprašal poveljnika 8. armade gen. McCreery- ja, kako naj ta problem reši. Ta je še isti dan sporočil vprašanje iz Celovca poveljniku 15. armadne skupine gen. Clarku. Pri tem je ponovil Macmillan- ov nasvet, naj bi Kozake čimprej izročili Rusom, sam pa svetoval, naj bi ostale begunce vseh vrst zbrali na Salzburškem. Predlagal mu je tudi, naj bi glavni štab vprašal Tita, koliko hrvaških čet bi bil pripravljen on prev- zeti.

V glavnem štabu so se posvetova- li, kakšna navodila naj dajo 8. armadi spričo tolikšnega števila nemških in hrvaških vojakov, ki so prihajali na Koroško. Prvi administrativni oficir v glavnem štabu gen. Robertson je dal zvečer 8. armadi povelje, da morajo biti vsi Rusi izročeni sovjetskim silam, vsi z ugotovljenim jugoslovanskim državljanstvom, ki so služili v nemških enotah, pa morajo biti razoroženi in izročeni krajevnim jugoslovanskim si- lam. Zgodovinarji ugotavljajo, da je gen. Robertson mogoče zahteval repatriacijo Hrvatov, ki so bili tedaj za Angleže na Koroškem glavni problem.

Razširitev povelja na vse jugoslovanske begunce je morda nasvetoval Macmillan. Zanimivo bi bilo vedeti, ali je lahko dal Robertson povelje o izročitvi brez vsaj tihega privoljenja maršala Alexandra. Strokovnjak za to vprašanje Nikolaj Tolstoj meni, da ne. Vsekakor pa je bila s tem poveljem usoda slovenskih domobrancev za- pečatena.

Pri repatriaciji jugoslovanskih državljanov je sodeloval tudi poveljnik 8. armade gen. McCreery. Ker je kasnejše povelje, tako imenovani DISTONE, razveljavilo gornje Robert- sonovo povelje, je McCreery pre- pričeval glavni štab, da naj bi za 5. korpus na Koroškem veljalo samo Robertsonovo povelje. Zagovarjal je celo to, da naj bi izročili Titovim silam tudi tiste begunce, ki jih je njegova divizija sprejela v Furlaniji 3. maja.

Izročitev jugoslovanskih beguncev so torej zagovarjali minister Macmi- llan, gen. Robertson in gen. McCreery, a brez dvoma je imelo največjo težo mnenje Macmillana.

Robertson se je nato obrnil na ameriškega političnega svetovalca pri glavnem zavezniškem štabu Kirka, ali ZDA soglašajo s to novo politiko prisil- ne repatriacije protikomunističnih Ju- goslovancev. Kirk je odločno rekel, da

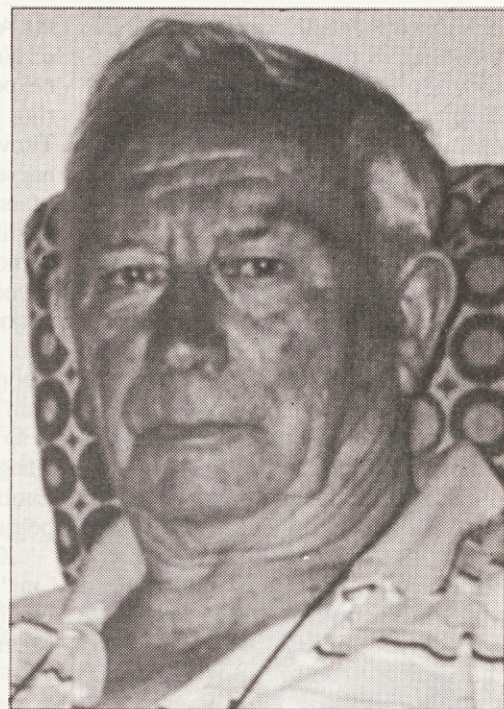
Kranjski dekan Matija Škerbec na prižnici vetrinjske cerkve maja 1945, po vrnitvi domobrancev v Titovino. Foto: Liceo

„Za topovsko hrano boste vseeno dobri...“

Priredila PAVLINA DOBOVŠKOVA

...je dejal nemški poveljnik slovenskim prisilnim mobilizirancem, ker niso hoteli priseči Hitlerju. Ko se ob petdesetletnici konca druge svetovne vojne spominjamo takratnih dogodkov, je potrebno, da se naše misli ustavijo ob tisočih slovenskih fantov iz Štajerske, Gorenjske in Koroške, katere so Nemci nasilno vključili v svojo vojsko. G. Tone Prešiček je bil eden izmed njih. Pred kratkim je v Miramaru praznoval 80 let življenja. Nekaj let po 1950 sem ga že srečala. Vedno nasmejan, a redkih besed, je nas „počitničarje“ iz Velikega Buenos Airesa gostoljubno sprejemal na svojem novem domu, pa tudi na plaži — kot dober plavač — je skrbno sledil našim „podvigom“, kadar smo se prepuščali igri valov, saj dobro pozna nevarnosti morja. Tudi v svojih „zlatih letih življenja“ še junaško plava v njem, poleg tega pa čuva naše počitniške hiše in vrtove. Ko je danes v sončnem jutru prišel pokosit travo, sem se mu le upala staviti nekaj vprašanj. Upala zato, ker me je vedno navdajal s spoštovanjem. Njegovo življenje je namreč bilo polno bogatih dogodkov!

O sebi takole pripoveduje:

Rodil sem se leta 1914 na Štajerskem, v Kozjem, kot deveti otrok revne družine. Vseh nas je bilo enajst. Tam sem preživel svoja mlada leta. Odslužil sem vojaški rok v bivši Jugoslaviji in bil večkrat klican na vojaške vaje. Nemški napad me je zajel v Zidanem mostu, od tam so nas poslali proti Sisku, kjer smo doživeli konec vojne. Domov sem se vrnil peš po enem tednu.

Ker so Nemci našo Štajersko priključili nemškemu Reichu, so nas meseca avgusta leta 1943 mobilizirali. Vpoklicali so letnik 1925, a tudi nas iz leta 1914. Skupno z Nemci smo se mesec dni vadili blizu Müncha. Večina naših fantov ni znala ali razumela nemškega jezika, zato smo pri vajah

lahko zapeli tudi slovenske koračnice. Zanimivo je pa bilo na dan prisege. Iz naše čete se je slišalo samo mrmranje — nobene jasne besede. Zato smo morali za kazen celo uro teči, vreči se na tla in se dvigniti pa zopet teči. Nato so nas zopet silili, da bi prisegli — in smo samo nekaj mrmrali. Pa so nas spet poslali teči, vreči se na tla... nato naj bi prisegli. Pa zopet nismo hoteli in — tri ali štirikrat se je enako ponovilo. Ker je bil uspeh vedno isti, se je poveljnik menda naveličal in jezen dejal: „Če prisežete ali ne, za topovsko hrano boste vseeno dobri!“

Kmalu po tem dogodku so nas poslali proti ruski fronti. Potovali smo zelo počasi in smo se ravno na dan Vseh svetih znašli v mestu Evpatorija na Kri-

mu ob Črnem morju. Bil je vroč jesenski dan, tako da smo se lahko celo kopali. Namestili so nas po praznih hišah, a smo še isto noč doživeli hud bombni napad. Naslednji dan so nas poslali na fronto, v prve linije. Hoditi smo morali peš 140 km! Toda že po dveh dneh smo se morali pričeti umikati, ker je bila ruska premoč prevelika. Ker so nam prerezali edini suhozemski prehod, smo nekajkrat poizkušali prebiti obroč — a brez uspeha. V teh bitkah je padlo dosti naših fantov. Ko so se konec decembra Rusi izkrcali na drugem koncu Krima, so Nemci našo edinico poslali proti Kerču, kjer so bile hude borbe. Tam sem bil tudi ranjen. Drobec granate mi je presekala levo roko malo nad zapestjem. Po prvi operaciji v zasilni

ne, potem pa o tem vprašal še ameriško zunanje ministrstvo v Washingtonu.

15. maja

Kirk je dobil iz Washingtona odgovor, da je omenjeno prisilno vračanje premišljena kršitev dogovorjene angloameriške politike in te kršitve ni mogoče opravičiti z upravnimi interesi. Kirk je to odločitev takoj sporočil Macmillanu in glavnemu zavezniškemu poveljstvu v Caserti, a se ne

prvi ne drugi za sporočilo nista zmenila. Vračanje beguncev se je nadaljevalo.

Glavni štab je poslal Titu noto, da se je zavezniškim silam v Avstriji predalo 200.000 jugoslovanskih državljanov, ki so služili v nemških vojnih enotah, da pa bi jih te rade vrnile njemu; določili naj bi dnevno število repatriirancev, ki bi jih mogel on sprejeti, in kraje predaje južno od Celovca. Telegram so sestavili isti ljudje, ki so

sodelovali pri Robertsonovem povelju, saj je bil tedaj maršal Alexander pri svojih enotah v severni Italiji. Zato telegram govori o 200.000 jugoslovanskih državljanov in ne o 200.000 Hrvatih, kot je to storil gen. McCreery. Po mnenju Tolstoja je nekdo zelo spretno dosegel to spremembo, zaradi katere je bilo povelje raztegnjeno na vse jugoslovanske begunce.

Tito je to ponudbo sprejel in se še isti dan zanjo zahvalil. (Bo še)

bolnišnici v zaledju so me z letalom prepeljali prek morja v Odeso. Iz tamkajšnje bolnišnice so me poslali v Nemčijo na dokončno zdravljenje. Po ozdravljenju sem dobil 14-dnevni dopust, da sem lahko obiskal domače, nakar so me poslali nazaj v našo ediničo, ki je bila takrat blizu Prage na Češkem. Tam sem se srečal z nekaterimi znanci iz prvih bojev, ki so tudi bili ranjeni. Na splošno smo se Slovenci dobro razumeli z nemškimi vojaki. Le tu pa tam, kadar smo se med seboj po slovensko pogovarjali, je od kakšnega posameznika padla psovka... „slovenski psi!“ (Windische Hunde).

Zdravniki so mi rano na roki dobro pozdravili, a odškodnine nisem nikoli dobil — ne od Nemcev, še manj pa od naše matične domovine. Enkrat sem vprašal na nemškem veleposlaništvu v Buenos Airesu, če mi kaj pripada, pa so mi odgovorili, da so vso vojno škodo povrnili Jugoslaviji in naj kar tam zahtevam...

Na Češkem smo bili do oktobra 1944. leta. Od tam so nas poslali na italijansko fronto, kjer smo se borili z Angleži, ki so takrat prodirali proti Severni Italiji. Po 50 dneh bojevanja so

me Angleži zajeli. Kmalu so nas ločili od Nemcev in nas, takratne Jugoslovane, poslali v posebno taborišče pri Bariju, kjer so nas vsak dan obiskovale Titove misije. Nagovarjali so nas, da naj se vključimo v partizansko vojsko. Marsikateri fant jim je nasedel, ker je mislil, da bo na ta način prišel preje domov. Kakor pa smo kasneje zvedeli, je večina njih na žalost izginila že med potjo. Nas Slovencev je ostalo okrog 600. Angleži so nas poslali v civilno taborišče Santa Cesareia, v južni Italiji. Tam pa so nam dali angleške uni forme in so nas po nekaj tednih vaj že poslali v angleško vojaško službo — najprej v Eboli, pozneje pa v taborišče blizu Napolija.

Ker nisem maral iti v komunistični „raj“, sem se leta 1947 odločil za emigracijo in zaprosil za bivanje v begunskem taborišču v Jesi in pozneje v Trani. Leta 1948 sem prišel z ameriško prevozno ladjo v Buenos Aires. Nekaj časa sem delal pri javnih delih na Ezeizi, potem pa sem odšel z manjšo skupino naših ljudi v Mar del Sud. To je mestec, oddaljeno 15 km od Miramara, kjer sem se kmalu potem stalno naselil.

Leta 1986 sem po 42 letih prvič

obiskal moj rojstni kraj. Na domu sem se srečal s štirimi še živečimi sestrami. Snidenje je bilo nepopisno in prisrčno. Videl pa sem takrat, da so ljudje tam še vedno živeli v strahu. Ne vem, kako je sedaj. Mislim pa, da bi se sedaj težko privadil tamkajšnjemu načinu življenja.

— — —
Gospod Tone se je v Miramaru poročil z go. Majdo Žurga, ki je v letu 1958 prišla z mamo in bratom Jožetom k svojemu očetu, ki se je po vojni umaknil iz Slovenije, da si reši življenje. Oče je v Miramaru zasajal mladike v umetnem gozdu, oskrboval pa je tudi zelenje in cvetje ob obali. Nidar ni bila morska obala tako polna cvetja — predvsem marjetic in hortenzij — kakor takrat. Po njegovi smrti so ostale grede opustošene, brez vsakega cvetja in komaj nekaj trave zeleni nabrežje. Sin Jože pa ima na plaži vrsto šotorov, kje se zbira mladina že iz tretje generacije...

G. Prešiček je zidril in naredil prenekatero našo hišo. Za svoja leta je še vedno gibčen in delaven. Z gospo Majdo imata dve hčeri, katerima je omogočil, da sta v Mar del Plati dosegli naslov profesorice telesne vzgoje. Sedaj sta obe zelo upoštrevani v svojem poklicu.

Tone izkazuje žilavost našega slovenskega človeka, ki ne kloni, vsem življenjskim preizkušnjam nakljub. Je eden izmed tistih slovenskih mož, o katerih slovenska zgodovina ne piše dosti, čeprav niso hoteli priseči nemški vojski. Vprašljivo pa je, če so Nemci sploh bili upravičeni prisiliti jih v to dejanje, saj člen 45 haaške konvencije iz leta 1907 pravi: „Prepovedano je siliti prebivalstvo zasedene dežele k prisegi zvestobe okupatorju.“ Okupator pa se za te odločbe dostikrat ni zmenil in je delal na svoj način. ●

Na slovesnosti v Kočevskem rogu sta bila prisotna tudi angleška zgodovinarja grof Nikolaj Tolstoy in John Corselis.

Valentin, povej mi, ali so za Triglavom tudi ljudje?

NADISLAVA LAHARNAR

Bohinjska mamica je imela sina Valentina. Oča so mu umrli, ko je še v krilcu capljaj po dvorišču in jedel sladke male slivice.

Potem je bil kmalu za pastirčka in polagoma je pomagal pri delu doma in, skupaj z mamo, pri sosedih, da jim ni zmanjkalo „moke v loncu in olja v vrču“. Močnik in žgance sta otepala, repo in zelje, včasih s končkom klobasice, ob velikih praznikih pa je bila goveja juha in meso s praženim krompirjem. Dela je bilo na pretek, šola pa oddaljena, zato jo je fant le malo poznal. Bil pa je „odprte glave“ in se je sam izobraževal, kakor je vedel in znal in priliko imel.

Odločilno je bilo, ko je sklenil vzeti krmilo svojega življenja trdno v lastne roke, se napotil v belo Ljubljano in dobil državno službo. Iz bajtice bo naredil v redu hišo, njivico bo dokupil, materi pa prinesel židano zakmašno ruto, kot jo je imela Tonejeva Franca.

Ves vesel je pritekel na kratek obisk. Tudi Minco je videl za trenutek. Prihodnjič jo bo povprašal, ali bi sprejela, da jo kot nevesto popelje pred oltar. Sedaj je bilo dovolj, da sta oba vedela, kako se bo glasilo vprašanje in kakšen bo odgovor.

Poslovil se je do skorajšnjega svidenja. Pa svidenja ni bilo — nikoli!

Treščilo je. Kakor z jasnega!

Leta 1941...

Leta 1945...

1991. Po petdesetih letih je prišel.

Ne zaveda se, koliko časa že kleči na materinem grobu. Kolen ne čuti, vdrla so se mu v pomladansko prhko zemljo. S senožeti vejejo vonjave mladih trav in ponižnih gorskih rož. Na sinjem nebu se počasi razblinjajo debele bele črte — mednarodne proge modernih letečih orjakov. Po taki cesti je tudi sam prišel z neugasljivo željo poklekniti na materin grob — očetov je bil že davno prekopan — in se na tem žegnanem kraju med gorami namoliti, kakor se ne bi mogel nikjer drugje. Minca! Bog ve, kje počiva, sam Bog ve...

Kar tukaj bi zaspal za vedno, pa mora nazaj čez morje, vendar tokrat z gotovostjo na skorajšnje onstransko svidenje.

V ušesih mu zazveni materino vprašanje izpred petdeset let: „Vant'n, ti men' pouedi, a' so za Trguauam še l'dé?"

„O, mamca moja! So, so ljudje! Vseh barv in narodnosti in brez števila jih je. Bob, Ted, Eric, Frank in Juan; Liz, Patsy, Pamela, Romina, Mary in Jeanette — tudi vaš drugi, tretji in četrti rod je daleč daleč za Triglavom.“

Pismo iz leta 1945

KAREL MAUSER

*Ko padel sem, sem bežal še do tu,
nato rafal mi je razklal lobanjo,
skopali jamo so, me deli vanjo,
jaz lepšo skopal bi na tujem psu.*

*Zmehčal sem se, pod mahom ves nabrekli,
odluščile roké so se iz ramen,
bile so zvezane — prežrla rja je pramen
jeklene žice — mirno sem se zleknil.*

*Tako počivam in že prstenim.
Sokove so popile korenine,
vse, kar sem bil, vse to počasi gine,
v krošnji hrasta vsako noč šumim.*

*Nekoč, prijatelji, bom morda drobna sled
premnoga črnega, morda le kanec olja,
v leščérbi svetil bom nekomu sredi polja,
ki bo iskal v temi kot jaz svetlejši svet.*

MISLI k mašnim berilom

na nedelje v AVGUSTU

STANKO FAJDIGA

Jezusova spremenitev na gori 6. avgust

Spremenjenje vnaprej pokaže (razodene) Gospodovo slavo in nakazuje njegov odhod k Očetu po poti trpljenja in ponižanja. Današnje praznovanje osvetljuje velikonočno in večnostno razsežnost bogoslužja in krščanskega življenja. Očetove besede napovedujejo, da bodo Sina častili tisti, ki bodo poslušali in posnemali ljubljenega Sina ter tako postali njegovi bratje (Lk 8, 21). Deležni bodo tudi njegove večne spremenitve — poveljanja.

Ob spremenjenju na gori nam Oče predstavlja Jezusa kot „ljubljenega sina“, v katerem se dopolnjujeta postava in preroki. Predstavnik stare zaveze vidita Jezusa že v nebeški slavi. Ta se bo uresničila po Kalvariji, z vstajenjem. Kristus je v spremenjenju pokazal svoje božje veličastvo, da bi učence okrepil za srečanje s škandalom križa.

Vstali Kristus podpira svojo Cerkev, nas, na križevem potu, pomaga nam iti naprej, ker nam sveti kot podoba stanja po vstajenju in na sebi razodeva „tisto slavo, ki čaka njegovo skrivnostno telo“, njegovo Cerkev.

Njegovo oblačilo je bilo belo kakor sneg

Berilo iz knjige preroka Danijela (Dan 7, 9-10. 13-14)

Odlomek iz knjige preroka Danijela opisuje Danijelovo nočno videnje božjega veličastva. Danijel Boga doživlja kot Večnega, gospodarja vesolja in zgodovine. Njegova je oblast. V videnju omenja Sina človekovega, kateremu „Staroletni“ po-

deli vso oblast. Ob Jezusu so učenci na gori spremenjenja doživeli podobno videnje: uresničitev starozavezne prerokbe.

Apostoli so slišali božji glas

Berilo iz Drugega pisma apostola Petra (2 Pt 1, 16-19)

Apostol Peter je bil priča Jezusove spremenitve. Zato po pravici piše, da se ni oprijel izmišljenih bajk. Oznanja to, kar je doživel. To doživetje je zanj kot svetilka, ki sveti na temnem kraju. Brez nje bi bila pot življenja nemogoča. Hvala Bogu za vse kraje njegovega razodevanja: za „goro“ duhovnih vaj, tednov zbravnosti, molitve, pogovora...

Ko je molil, se mu je obličje spremenilo

Iz svetega evangelija po Luku (Lk 9, 28b-36)

V Lukovem poročilu ob Jezusovem spremenjenju na gori je v ospredju misel, da Jezus mora trpeti in umreti. Jezusova smrt bistveno spada v njegovo slavo in njegovo poslanstvo. Slava Jezusa, božjega Sina na gori je samo znamenje tiste slave, ki jo bo prejel po svojem prehodu s tega sveta k Očetu preko smrti in vstajenja.

19. navadna nedelja 13. avgusta

Božja dela kličejo k zaupanju

Berilo iz knjige Modrosti (Mdr 18, 6-9)

Dobro je razmišljati o božjih delih, o njegovih milostnih posegih, predvsem pa o velikem čudežu njegove osvoboditve. Pisec odlomka v berilu živi v Egiptu, vendar kot svobodnjak in se spominja vsega, kar je storil Bog. Tedaj so slavili svojega Boga na skrivaj. Sedaj pa imamo zagotovilo, da bo še naprej tudi nam, ki smo zdaj tu, izpolnil svoje obljube in nas sproti osvobajal od vsega, kar nas usužnjuje in obremenjuje.

Pravični so vedno Bogu zaupali

Berilo iz pisma Hebrejcem (Heb 11, 1-2. 8-19)

Vera je razpoznavni znak božjih prijateljev. Ti ustvarjajo zgodovino, ko prislunhejo božjemu klicu in gredo v polnem zaupanju za njim. Vsi njihovi koraki so izraz neomajne vere vanj. Iz te vere se rojeva rod, ki ve, kam je namenjen: na koncu njegove poti je domače ognjišče, je dom, kjer

lahko odložiš težavno popotno breme.

Vedno moramo biti pripravljeni

Iz svetega evangelija po Luku (Lk 12, 32-48)

Tisti, ki v veri gredo za božjim glasom, so kakor majhna, neznatna čreda. Evangeljske besede nas spodbujajo, da ne bi popustili občutku zapuščenosti in se čutili odrinjene. Ali pa se oprijeli denarja in drugih materialnih dobrin ter tako zadremali v trenutku odločilne krize. Odprimo se kraljestvu, ki prihaja, in bodimo pripravljeni. Ne moremo ostajati neobčutljivi spričo dogodkov, ki se odvijajo okrog nas. Resnično zvesti bomo, če bomo ponudili vse svoje energije za tisto presenečenje, ki nam ga Bog pripravlja: to presenečenje je Kristus, ki stopa v naše življenje tu in zdaj. On nas s svojo prisotnostjo neprenehoma bogati.

Vnebovzetje Device Marije

15. avgust

Spomin dneva, ko je Marija zaspala (Dormitio Virginis) in bila vzeta v nebo, je tako na krščanskem Vzhodu kot na Zahodu najstarejši Marijin praznik. To staro bogoslužno pričevanje je bilo slovesno potrjeno na praznik vseh svetnikov (1. novembra) leta 1950, ko je papež Pij XII. razglasil versko resnico, da je bila Marija z dušo in s telesom vzeta v nebasa. Jezusova mati Marija je vzeta v nebo: vse njeno bitje je odrešeno in deležno božje slave, njena skupnost z vstalim Kristusom je popolna.

Marijina ponižnost je danes povišana. Marija je bila na zemlji kot božja Mati tesno povezana z Jezusom Kristusom. Po tem božjem materinstvu je Marija postala izredna sodelavka pri odrešenju in je deležna slave vstalega Gospoda.

Marija je „začetek in podoba poveljane Cerkve“. Njeno poveljanie je ni odtujilo od Cerkve, ampak jo je še tesneje povežalo z njo. Božja Mati ostaja Cerkvi in vsem njenim članom vzornica na romanju vere. Hvalospev današnjega praznika poudarja, da je vnebovzetje deviške božje Matere Marije „potujočemu božjemu ljudstvu trdno upanje in tolažba“.

Češčenje Marijinega vnebovzetja naj v nas utrjuje vero, da ima človekovo življenje zanesljiv cilj in smisel in da nas Bog spremlja na vsakem koraku.

Marija je polna božje slave

Berilo iz Knjige Razodetja (Raz 11, 19a; 12, 1-6a. 10ab)

Skrinja zaveze je bila skrivnostni prostor božje prisotnosti. Pred njo so Izraelci gojili posebno spoštovanje. Verjeli so, da je Bog prisoten v skrinji

zaradi njih, ki so njegovo izbrano ljudstvo. Prikazen skrinje zaveze na nebu in takoj za njo veličastna žena sredi dvanajstih zvezd, kakor jo je videl evangelist Janez, je postavljena kot nasprotje rdečemu zmaju. Ob Mariji — veliki ženi vesoljstva se bo odslej odvijal zgodovinski spopad med dobrim in zlom.

Marija je prva deležna neumrljivosti

Berilo iz Prvega pisma apostola Pavla Korinčanom (1 Kor 15, 20-26)

Drugo berilo Marijinega praznika govori o odločilnem trenutku boja, ki se je pričel ob „ženi, obdani s soncem“, to je trenutek Kristusove zmage nad smrtjo. Stvari so se začele urejati ob tem dogodku: vsaka je našla svoje mesto v božjem kraljestvu. Tu bomo spoznali, kako odlično mesto ima Marija v tem dogajanju.

Bog povišuje nizke

Iz svetega evangelija po Luku (Lk 1, 39-56)

Dogodek, ki ga pripoveduje evangelij po sv. Luku, je kot nežna idila na pragu doma, kjer se dve ženski blagrujeta zaradi dveh otrok, ki sta na poti. V resnici pa je Marijin spev, ki sledi v drugem delu odlom-

Kraljica svetov

VLADIMIR KOS

*Podari žarke, sonce, mi za strune,
da zlijejo se s srcem v rapsodiji
o Njej, v nebo povzdignjeni Mariji!*

*Zagledana v neizčrpljiv Tolmun,
med angelov pokloni „Mati božja!“,
pod krono zvezd z nadzemnim dihom rož —
in vedno, vedno iz srca ponižna.*

*Zato me ne zavrže, Ljubezniva:
smehljaje sprejme note mojih viš
za listnico nebeškega arhiva...*

*S telesom, dušo vzeta je v nebo,
a ne prevzetnih, ne gosposkih lic.
Zato ji vriskamo: „Svetov Kraljica!
Ob Kralju, učlovčeni Dobroti.“*

ka, kakor veličastna bojna pesem: z njo krhka, a odločna deklica iz Nazareta, ki je pravkar prehodila tri-dnevno pot, govori o sijajnih posegih Boga v zgodovino človeštva. Zadnji od teh posegov je Vnebovzetje. Kar se je zgodilo z Marijo po njeni smrti, je vrhunec božjih zmag nad zmagajem zla, ki skuša obdržati v sužnosti človekovo naravo. Ta zmaga vliva upanje vsem, ki smo stopili na stran našega kralja Kristusa.

20. navadna nedelja 20. avgust

Preroka Jeremija ne poslušajo vsi

Berilo iz knjige preroka Jeremija (Jer 38, 4-6. 8-10)

Jeremija ima sovražnike. Pre-ganjajo ga. Ali ni to znamenje, da je njegova beseda in dejanje učinkovito? Dejansko so vse preroke pre-ganjali tako nekoč kakor danes. Resnica ima ostre robove in rani tiste, ki se zanjo zavzemajo, kakor tudi tiste, ki se je boje. V navedeni zgodbi pa neki neverni tujec Ebed-Malek, kušit, obdarjen s prodornim pogledom, dopoveduje kralju to, kar

mu bo koristilo, če bo rešil človeka resnice.

Potrpežljiva vztrajnost je vsem potrebna

Berilo iz pisma Hebrejcem (Heb 12, 1-4)

Krščansko življenje sveti Pavel primerja vztrajnemu tekmovalstvu, ki na koncu zahteva še določeno odpoved. Kristus in z njim celo vrsta pričevalcev dokazujejo, da se ne more roditi ničesar dobrega, če nismo pripravljeni odreči se sebi in se premagati.

Za Jezusa se je treba odločiti iz svetega evangelija po Luku (Lk 12, 49-53)

Kristusove besede v tem odlomku izzivajo, ko govorijo o ognju, ki ga je prinesel. Ogenj peče, kakor vsaka sodba in ocena, ki jo daje Kristus o tem svetu in njegovem početju. Tudi mir, ki ga on prinaša, ni tiste vrste mir, ki ga misli človek uvesti v ta svet, tako da bi se vse uredilo brez napora in brez odpovedi. Jezus nas poziva k izbiri in odločitvi, ki je sad modrega opazovanja vseh znamenj, iz katerih lahko spoznamo, kaj moramo storiti in kako odločiti. Kristjan mora biti

pripravljen na odločilno sodbo o vsakem dogodku na tem svetu in se na podlagi te odločiti v notranjosti svoje vesti. Ljudje so pa iznašli metodo, da se izognejo tej izbiri: pustijo, da jih prevzamejo drugi površni problemi človeštva.

21. navadna nedelja 27. avgust

Bog kliče in rešuje iz vseh narodov

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 66, 18-21)

Bog hoče zbrati razpršeno in razdeljeno človeštvo. Tega svojega načrta nikdar ne skriva, ampak ga celo po prerokih pogosto izraža. Tako tudi v tem berilu pove, da bo poslal znamenje, da se bodo lahko medsebojno prepoznali. Mi, ki to znamenje — Jezusa Kristusa — že imamo, moramo iskati druge, da jim to sporočimo. To je poslanstvo, ki ga je napovedal Izaija za ljudstvo, izbrano za to nalogo.

Bog nas očisti s trpljenjem
Berilo iz pisma Hebrejcem (Heb 12, 5-7. 11-13)

Odlomek govori o tem, kako Bog vzgaja svoje ljudstvo. V vzgojo spadata tudi preizkušnje in trpljenje. Trpljenje torej ni nikdar brezs miselno. Na mučno vprašanje: čemu se mi je to pa to zgodilo? odgovarja: ker Bog z vami ravna kot s sinovi. Nobeno vzgajanje pa ni prijetno v tistem hipu. Vendar nas ne jemlje kot posameznike, ampak kot skupnost, tako da pri tej vzgoji drug na drugega vplivamo.

Jezus je Odrašenik vseh ljudi iz svetega evangelija po Luku (Lk 13, 22-30)

Jezus Kristus je razumel smisel svojega življenja, zato je na poti skozi mesta in vasi ljudi pripravljaj na krize, ki so nadnje prihajale, ker so živeli izven vsakega smisla. Bolelo ga je predvsem to, da so mnogi bili brezbrizni do vsega, ker so se pač vdali v usodo. Le kadar se stiske strnejo okrog ljudi, se zdrumijo in navajajo vsi na vrata. A tedaj je prekasno. Nam kristjanom pogostoma veljajo besede o dremavosti in brezbriznosti. Drugi bodo prišli, ker čutijo zaresnot življenja in mu hočejo dati smisel.

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar med pridigo v Kočevske. m. rogu.

IZ NAŠE KRONIKE

Slovenski dom v San Martinu je praznoval svojo 35. obletnico v nedeljo 21. maja. Ob 11.30 je daroval sveto mašo v kapeli Presvetega Srca Jezusovega delegat Jože Škerbec za žive in rajne člane Slovenskega doma. Po pozdravu in nagovoru dušnega pastirja Franceta Šenka je bilo v Domu skupno kosilo. Popoldanski kulturni program se je začel z dviganjem zastav in pozdravom predsednika SD inž. Jožeta Zihlerla. Slavnostni govor je imela Saša Golob, prizor „Prihod Zelenega Jurija“ so v režiji Maksa Borštnika v pesmi, besedi in plesu predstavili učenci Rožmanove šole, pevška skupina (Lučka Kastelic) in folklorna skupina (Elizabeta Mavriča) ter recitatorji Danica Petkovšek, Vera Podržaj, Helena Žužek, inž. Tone Podržaj in Andrej Peršuh. Za sklep je bil družabni del.

Pobožnost k božjemu usmiljenju

LOJZE KUKOVICA

Že nekaj desetletij se po vsej Cerkvi — v nekaterih deželah bolj, v drugih manj — širi pobožnost k božjemu usmiljenju v novih oblikah, kot jih je, kot vse kaže, Jezus razodel svetu po redovnici poljskega rodu, blaženi sestri Faustini Kowalski. Ker Duhovno življenje želi seznanjati svoje bralce z vsemi važnimi pojavi življenja Cerkve, priobčujemo pričujoči članek, v katerem podajamo kratko zgodovino nastanka te pobožnosti, nje naravo ter oblike. Sodbo o stvari naj si pa vsak sam ustvari.

Življenje sestre Faustine Kowalske

Blažena sestra Faustina Kowalska je bila rojena leta 1905 v vasi Glogowiec, v bližini mesta Lodz, na Poljskem, kot tretja od desetih otrok kmečke družine. Gospa Kowalska dolgo časa ni mogla imeti otrok, a se ni vdala v usodo. Z molitvijo je izprosila deset otrok. Že od otroških let je Marijo Heleno — to je svetno ime sestre Faustine — odlikovala ljubezen do molitve, velika delavnost in pokorščina do staršev ter nežna občutljivost do človeške revščine.

Zaradi prve svetovne vojne je mogla končati le tri razrede osnovne šole. Že pri šestih letih je spoznala, da jo Bog kliče v redovniški stan. Ko je kot odraščajoče dekle hotela svojemu poklicu slediti, ji oče tega ni dovolil, čeprav je bil globoko veren mož. Pa je Kristus sam posegel vmes. Ko je imela 16 let, se ji je prikazal Jezus sam in sicer med plesom v dvorani, kjer se je prijetno zabavala s svojimi tovarišicami. Videla je bičanega Jezusa, ki jo je očitajoče vprašal, koliko časa bo moral še čakati, da se mu bo vsa posvetila. To prikazanje je napravilo nanjo tako silen vtis, da je pri priči zapustila plesno dvorano, šla domov in se brez poslovitve

od domačih odpeljala v glavno mesto Varšavo z namenom, da vstopi v prvi samostan, kjer bi jo bili pripravljeni sprejeti. To tedaj ni bilo lahko, ker so morale redovne kandidatkinje prinesiti s seboj precejšnjo doto. Faustina te ni imela, saj je odšla od doma brez vsega. Predala se je popolnoma božji previdnosti. Da bi si preskrbela doto, je začela delati kot služkinja pri raznih premožnih družinah. Šele ko je imela 20 let, so se ji odprla vrata noviciata sester božje Matere usmiljenja.

V tej redovni kongregaciji, ki se posveča duhovni oskrbi padlih deklet, je Faustina preživela 13 let svojega redovniškega življenja. Ker ni imela nobene prave izobrazbe, je pripadala pomožnim sestram, katerih naloga je bila opravljati najbolj preprosta in vsakdanja dela v hiši. Sestra Faustina je bila vse svoje kratko življenje pomočnica v kuhinji, vratarica in pomočnica pri delu na

vtu. Njeno življenje se je odlikovalo po izredni notranji povezanosti z Bogom. Že v otroških letih ji je Bog vtil v srce silno željo, da bi postala svetnica. Po posebnih razodetjih je kmalu spoznala, da jo je Bog določil v Cerkvi, da bi v svetu znova prebudila pobožnost do božjega usmiljenja, ki jo današnji svet tako potrebuje. Svoje življenje je s posebnim dejanjem posvetila Bogu za rešitev duš, zlasti najbolj zapuščenih in obupanih nad božjim usmiljenjem.

Njeno življenje v samostanu je bilo zaznamovano s trpljenjem. Telesnim, še bolj pa duhovnim, kot se to redno dogaja pri vseh velikih svetnikih. Ni pa bila deležna le trpljenja. Kristus ji je vas čas naklanjal tudi izredne mistične milosti. Kdor prebira njen notranji življenjepis, ki ga je na zapoved svojega duhovnega voditelja pisala, se ne more ubraniti vtisa, da je bila v božjem svetu skoro bolj doma, kot smo pa mi na tej zemlji.

Tej preprosti redovnici o kateri njene sestre niso nič slutile, popolnoma predani božjemu vodstvu, je Bog dal nalogo, da svetu govori o njegovem neizmer- nem usmiljenju. Kristus ji je v nekem razodetju rekel: „V Stari zavezi sem pošiljal svojemu ljudstvu preroke sredi gromov, danes pa pošiljam tebe k vsemu človeštvu s svojim usmiljenjem. Nočem kaznovati človeštva, polnega bolečin, hočem ga ozdraviti in pritisniti na svoje usmiljeno Srce“ (1588).

Poslanstvo blažene sestre Faustine obstoji v treh poglavitnih nalogah:

- spominjati človeštvo na verske resnice, razodete v Svetem pismu o božji usmiljeni ljubezni do vsakega človeka, vključno do najbolj grešnega;

- seznaniti človeštvo z novimi oblikami češčenja božjega usmiljenja, kot jih želi Jezus sam;

- sprožiti v Cerkvi in v svetu veliko gibanje častilcev in širiteljev božjega

usmiljenja, ki naj vse kristjane vodi k verski prenovi v duhu te pobožnosti, to se pravi, v duhu otroško zaupne predanosti Bogu in dejavni ljubezni do bližnjega.

Blažena sestra Faustina je v sluhu svetosti umrla pri 33 letih, 5. oktobra 1938 v Krakovu, po težki in dolgi bolezni, ki jo je prenašala z junaško potrpežljivostjo. Prvo nedeljo po veliki noči, 18. aprila 1993, jo je papež Janez Pavel II., nekdanji krakovski nadškof, na trgu sv. Petra v Rimu proglasil za blaženo. Naslednji dan po beatifikaciji se je papež v splošni audienci takole izrazil o sestri Faustini in njenem poslanstvu v svetu: „Bog nam je govoril po duhovnem bogastvu blažene Faustine Kowalske, ki je zapustila svetu veliko sporočilo o božjem usmiljenju in nas kliče k popolni predaji Stvarniku. Bog ji je dal posebno milost, da je mogla spoznati njegovo usmiljenje po mističnih doživetjih, ki so ji bila dana s posebnim darom kontemplativne molitve. Blažena Faustina, zahvalim te, da si spomnila svet na to versko skrivnost božjega usmiljenja. To »pretresljivo skrivnost«! Nedoropovedljivo skrivnost Očeta, ki jo človek in svet danes tako zelo potrebuje.“

Pobožnost k božjemu usmiljenju v novih oblikah

Bistvo pobožnosti k božjemu umisljenju je zaupanje. Zaupanje je več kot navadno upanje. Upanje je tisto zadržanje do Boga, s katerim trdno verujemo, da bo Bog izpolnil svoje obljube, ker je neskončno zvest. Zaupanje pa je stopnjevano upanje, ki ne dopušča nobenega, niti najmanjšega dvoma, nobenega omahovanja. Je lastna otroku do njegovih staršev, ker mu je samo po sebi umevno, da ga imajo starši radi, in jim zato brezskrbno zaupa svoje življenje. Ker smo tudi mi božji otroci, mora biti tudi naše zaupanje do Boga „otroško zaupno in vdano“. Zaupamo v vseh trenutkih življenja, tudi ko se je na videz Bog umaknil iz našega življenja, v njegovo brezmejno

usmiljeno ljubezen. Kot je rečeno o Ahrahamu, da je „upal proti vsemu upanju“.

Zaupanje je tako bistveno za to pobožnost, da brez njega sploh ne more obstajati. Zaupanje je temeljni izraz proslavljanja božjega usmiljenja. To zaupanje nam že samo po sebi (tudi če ne opravljamo nobene posebne oblike te pobožnosti) zagotavlja velike milosti. Jezus sam nam govori po sestri Faustini:

„Želim dati neslutene milosti dušam, ki zaupajo v moje usmiljenje“ (687). Duše „naj se približajo mojemu usmiljenju z velikim zaupanjem. Grešniki bodo po njem opravičeni, pravični pa bodo še bolj potrjeni v dobrem. Tistemu, ki je stavil svoje zaupanje v moje usmiljenje, bom dušo napolnil z božjim mirom ob smrtni uri“ (1520).

Zaupanje je tudi pogoj za prejem

milosti: „Milost mojega usmiljenja je mogoče zajemati le z eno besedo in ta je: zaupanje. Kolikor bolj zaupa duša, več prejme. Duše, ki zaupajo brez meje, so mi v veliko tolažbo in njim dajem vse zaklade svojih milosti. Vesel sem, da prosijo veliko, kajti moja želja je, dati velik, zelo veliko“ (1571). Vendar če mi prosimo za božje usmiljenje, moramo tudi sami izkazovati usmiljenje svojim bližnjim. „Zahtevam od tebe dela usmiljenja, ki morajo biti sad tvoje ljubezni do mene. Usmiljenje mora izkazovati vedno in povsod. Tri so oblike izvrševanja usmiljenja: prva — so dejanja; druga — so besede; in tretja — je molitev. V teh treh oblikah je vključena polnost usmiljenja“ (742).

Podoba usmiljenja

Kristus je rekel sestri Faustini: „Dajem ljudem posodo, s katero bodo lahko prišli črpati milosti k viru usmiljenja. Ta posoda je podoba z napisom: Jezus, vate zaupam!“ (327). Zgodovina te podobe je v prikazanju, ki ga je imela sestra Faustina 22. februarja 1931 in ki ga sama takole opisuje: „Ko sem bila popoldne v svoji celici, sem videla Gospoda Jezusa oblečenega v belo tuniko. Eno roko je imel dvignjeno kot bi blagoslavljal, z drugo se je pa dotikal tunike v višini prsi. Iz prsi, skozi odprtino v tuniki, sta prihajala dva velika žarka, eden rdeč, po vzorcu, ki ga vidiš, in napis spodaj: »Jezus, vate zaupam«. Želim, da se ta podoba časti najprej v vsaki kapeli in potem po vsem svetu“ (327).

Vsebinska te podobe je v ozki zvezi z liturgijo druge velikonočne nedelje (praznik božjega usmiljenja). Ta dan oznanja Cerkev v liturgiji evangelij sv. Janeza o prikazanju vstalega Kristusa v dvorani zadnje večerje in ustanovitvi zakramente sv. pokore. Žarka, ki izhajata iz prebodene Srca Jezusovega (ki na podobi ni vidno), sta najbolj značilni sestavni del te podobe. Ko je sestra Faustina Jezusa vprašala, kaj pomenita, ji je odgovoril: „Bledikasti žarek simbolizira vodo, ki

opravičuje duše, rdeči žarek pa simbolizira kri, ki je življenje duš" (130). Žarka torej predstavljata svete zakramente, zlasti krst in pokoro ter presveto evharistijo.

„Potej podobi — pravi Jezus — bom delil milosti dušam, zato je naj ima vsakdo dostop do nje... Obljubljam duši, ki bo čistila to podobo, da se ne bo pogubila“ (570)

Praznik božjega usmiljenja

„Želim, da se na prvo velikonočno nedeljo obhaja praznik Usmiljenja“ (130). Vsaj 14-krat je Jezus izrazil to željo sestri Faustini, da bi se namreč v Cerkvi ustanovil praznik božjega usmiljenja. (Zanimivo je, da je papež Janez Pavel II. prav na velikonočno nedeljo, torej na nedeljo, ki Jezus zanjo prosi, naj bo povzdignjena v praznik božjega usmiljenja, proglasil sestro Faustino blaženim).

Ta praznik naj bi ne bil le dan posebne češčenja božjega usmiljenja, temveč predvsem dan posebno velikih milosti za tiste, ki spolnijo pogoje, ki jih je določil Jezus sam: „Želim, da je praznik usmiljenja pribežališče in varstvo za vse duše, posebej še za uboge grešnike. Duša, ki prejme zakrament sv. pokore in

pristopi k sv. obhajilu, bo prejela odpuščanje svojih grehov in kazni zanje. Ta dan bodo odprte vse zatvornice božje, skozi katere pritekajo milosti. Nobena duša naj se ne boji približati se mi, tudi če so njeni grehi kot škrlat“ (699). Jezus naroča, naj se na ta praznik pripravimo z devetdnevnic, ki se začne na veliki petek in konča na soboto pred praznikom. Obstoji v tem, da molimo vsak dan mali rožni venec usmiljenja (o katerem je govora spodaj). Na to devetdnevnic je Jezus obljubil dušam „vse vrste milosti“. Duhovnikom pa naroča, naj na praznik sam „govorijo dušam o tem neizmernem in nedoumljivem usmiljenju božjem“ (570).

Mali rožni venec božjega usmiljenja

Druga oblika proslavljanja božjega usmiljenja je mali rožni venec. Jezus je razodel to molitev sestri Faustini leta 1935 v Vilni. V poznejših razodetjih ji je pokazal važnost in učinkovitost te molitve ter obljube, ki jih je nanjo navezal.

V tej molitvi darujemo Bogu Očetu „telo in kri, dušo in božanstvo“ Jezusa Kristusa in se združimo z njegovo daritvijo na križu za rešenje sveta“. Dušam, ki molijo ta mali rožni venec — je dejal

Jezus — hočem dati vse, kar me prosijo“ (1541), seveda če je „v skladu z mojo voljo“ (1731). Obljuba se nanaša zlasti na uro smrti: srečna in mirna smrt. To milost bodo prejeli ne le tisti, ki sami molijo ta rožni venec z zaupanjem in vztrajnostjo, temveč tudi umirajoči, če ga druge osebe molijo ob njegovi smrtni postelji. „Duhovniki naj priporočajo to molitev kot zadnjo rešilno desko. Tudi najbolj zakrknjeni grešnik, če moli ta mali rožni venec, tudi če enkrat samkrat, bo prejel milost mojega neizmerne usmiljenja“ (687).

Ta mali rožni venec obstoji v naslednjem (se lahko moli s pomočjo navadnega rožnega venca):

- Na začetku se zmoli: očenaš, zdravamarja in vera.

- Na začetku vsake desetke se zmoli naslednja molitev: „Večni Oče, darujem ti telo in kri, dušo in božanstvo tvojega preljubega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa kot spravo za naše in grehe vsega sveta“ (enkrat).

- Nato se na jagodah zdravamarj moli 10-krat: „Zaradi njegovega bolečega trpljenja imej usmiljenje do nas in do vsega sveta.“

- Po vseh petih desetkah tako moljenega malega rožnega venca se za konec zmoli tale molitev: „Sveti Bog, sveti Močni, sveti Nesmrtni, imej usmiljenje do nas in do vsega sveta“ (trikrat).

Ura usmiljenja

„Ob treh popoldne prosi za moje usmiljenje, posebej za uboge grešnike in četudi le za kratek trenutek se potopi v moje trpljenje“ (1572). „Ob tej uri ne bom odrekel duši ničesar, ki me prosi sklicujoč se na moje trpljenje“ (1320).

Jezus je to vabilo naslovil na sestro Faustino leta 1937, ko je prebivala v Krakovu. Sam Jezus je to uro, ob kateri je umiral na križu, imenoval „uro velikega usmiljenja za svet“. Gospod tako želi, da se čim pogosteje spominjamo v molitvi ure njegovega smrtnega boja na križu. Tedaj je usmiljenje zmagalo nad pravičnostjo. „V tej uri poskušaj, v kolikor ti to dopuščajo tvoje dolžnosti, moliti križev pot; če pa ne moreš moliti križevega pota, pa skušaj vsaj za trenutek vstopiti v kapelo in počasti v Najsvetejšem zakramentu moje Srce, ki je polno usmiljenja. In če ne moreš vstopiti v kapelo, potopi se v molitev,

Koprski škof Metod Pirih blagoslavlja zahvalno ploščo severnoameriških Slovencev brezjanski Mariji.

Naše zborovsko petje

JOŽE OMAHNA

Dr. Edo Škulj je v Duhovnem življenju objavil članek „Cerkveni pevec“. Razlaga o možnostih, ki jo ima cerkveni pevec za rast svoje osebnosti in priliko, da s pomočjo petja laže doseže večni cilj.

Splošno je v navadi, da cerkveni pevski zbori prepevajo tudi svetne pesmi, vendar v manjši meri kot cerkvene. Te imajo večnoma domovinsko, rodoljubno, ljubezensko in podobno vsebino. Z njimi si pevci pridobivajo tudi domovinsko ljubezen, utrujejo si narodno zavest. Nudi se jim priložnost postati zgrajene osebnosti — narodno zavedni kristjani.

Pevci so splošno praktični ljudje, uporabni zlasti pri kulturnih prireditvah za najrazličnejša dela. Z vadenjem petja se privadijo žrtvam in žrtvicam. Ko so naprošeni še za kakšno dodatno delo, že iz delovne navade težko odklonijo prošnji.

Rojenega pevca petje veseli in z njim se tudi razvedri. Kdor vstopi k pevskemu zboru iz drugačnih namenov, navadno petje zapusti, predno se resnično poglobi v pevsko umetnost.

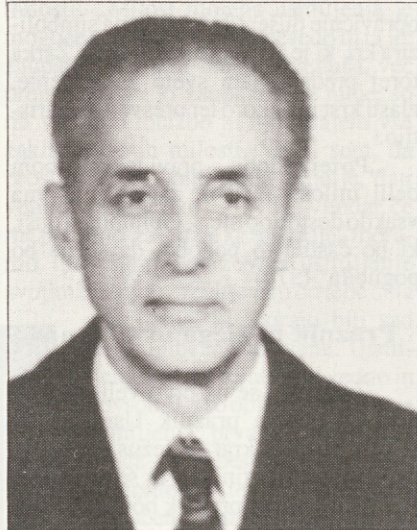
Pevce je človek s primerno lepim gla-

som, dobrim posluhom, ostrim ritmičnim čutom in splošno fizično prožnostjo. Kdor pa poleg teh lastnosti razpolaga še z voljo in veseljem do petja, ima možnost postati dober pevec.

Pevski zbor je skupnost ljudi, ki jih družijo isti cilj: veselje do petja. Stremiljenje večine je gotovo čim lepše petje. Da pa je to dosegljivo, morajo privoliti tudi v žrtvico — v pevsko-zborovsko disciplino. Primerno lepo petje je dosegljivo le s požrtvovalnim delom: rednim prihajanjem k vajam in prisvojitvijo vsaj osnovne pevske tehnike. Cilj zborovskega dela je tudi važen, kajti ta vleče in sili k naporu, potrebnim tudi za pevske uspehe.

Disciplina, razpoloženje, lepe pesmi in sposobnost pevovodje ustvarjajo med vajami prijetno razpoloženje, ki je poleg resnega dela tudi razvedrilo vsem članom pevske skupnosti.

V začetku naše naselitve v Argentini so se v vseh naših krajevnih skupnostih v okolici mesta Buenos Airesa in tudi v notranjosti dežele ustanovili pevski zbori z namenom sodelovati pri cerkvenih pobož-

nostih in tudi drugih kulturnih prireditvah. Po desetletjih uspešnega prepevanja so ti zbori skoraj vsi drug za drugim prenehali delovati. Kje je vzrok njihovem skupnemu propadu? Zborovodjem je po desetletjih neumornega skupnega dela zmanjkalo sile za nenehno vadenje, ki ga zborovsko petje zahteva.

Drugi vatikanski cerkveni koncil je izvršil v Cerkvi temeljite spremembe. Ljudsko petje je pri mašnih in splošno cerkvenih obredih pridobilo na važnosti. Verniki so postali iz gledalcev in poslušalcev sodelavci duhovnika pri verskih obredih.

Pojavili so se beatlesi in s svojo muziko vznemirili svet. Nastalo je hipijevsko mladinsko gibanje, oporečništvo tedanji civilizaciji. S svojim nastankom so vzbudili tudi glasbo, njihovi miselnosti prikrojeno, ki je zajela zlasti mladino. Polastila se je veroučnih sestankov in podobnih prireditev izven cerkve ter končno našla mesto tudi pri mašni daritvi. Mladina, osvojena s to internacionalno popevarsko muziko, je izgubila smisel, veselje in privlačnost do slovenskega zborovskega petja. Ni se pridružila obstoječim odraslim pevskim zborom. Neprivlačnost med generacijami je vedno obstajala in tudi pravkar pretekla doba ni nikakršna izjema.

Ohranitev naše pevske tradicije je le potrebna, če hočemo še v bodoče gojiti slovenstvo v tujini. Pevski zbori so bili vedno kulturni ponos slovenskega naroda. Skoraj ni bilo fare, ki ne bi imela vsaj skromne pevske družine, pa četudi je fara šla le nekaj sto duš.

Zavedajoč se naše pevske tradicije, je priporočljivo ponovno organizirati jo, kakor je bila v začetku naše naselitve v deželi ob Srebrni reki. Rod, ki je to kulturno dejavnost vzdrževal med nami dolgo časa, je opešal. Njih sinovi in vnuki so poklicani, da tradicijo staršev ohranijo in jo prenesejo še

kjer se pač nahajaš, pa četudi le za kratek trenutek“ (1572).

Širjenje pobožnosti k božjemu usmiljenju

„Duše, ki bodo širile pobožnost k mojemu usmiljenju, bom varoval skozi vse življenje kakor ljubeča mati varuje svojega komaj rojenega otroka in ob njihovi smrtni uri jim ne bom sodnik, temveč odrešenik“ (1075). Tako govori Jezus po sestri Faustini vsem širiteljem pobožnosti: objublja materinsko varstvo v življenju in v smrti. Posebno objubo je dal duhovnikom: „Najbolj zakrknjeni grešniki se bodo omehčali ob njihovih besedah, kadar jim bodo govorili o mojem nedoumljivem usmiljenju, o sočutju, ki ga imam v svojem Srcu do njih. Duhovnikom, ki oznanjajo in častijo moje usmiljenje, bom dal čudovito moč. Pretresel bom srca, katerim bodo govorili“ (1521).

Sveda pa bistvo pobožnosti do božjega usmiljenja in njegovo širjenje obstoji predvsem v pričevanju, ki ga dajemo s svojim življenjem v duhu te pobožnos-

ti, to se pravi, v duhu otroškega zaupanja v božjo dobroto in v dejavni ljubezni do bližnjega.

Sestra Faustina je napovedala, da bo ta pobožnost, kakor jo je ona po Jezusovem naročilu začela širiti v svetu, doživela „popoln polom za nekaj časa“. To se je tudi zgodilo: Cerkev je skozi dvajset let prepovedala širiti nove oblike te pobožnosti, kakor jih je razodela svetu blažena Faustina. Toda leta 1978 je sam Sveti sedež na podlagi boljšega poznanja izvirnih dokumentov, ki jih do tedaj ni poznal, umaknil prepoved iz leta 1959. Po tem letu se je pobožnost začela hitro širiti po svetu. Oseba, ki je največ storila za novo zadržanje Svetega sedeža do te pobožnosti, je bil tedanji krakovski nadškof Karol Wojtyła, ki je šest mesecev po omenjenem novem dekretu sv. Stolice zasedel prestol sv. Petra z imenom Janez Pavel II. S tem se je začela uredničevati druga polovica napovedi blažene Faustine Kowalske: „Ta pobožnost se bo razširila po vsej Cerkvi“.

Številke v oklepajih označujejo številke Duhovnega dnevnika sestre Faustine.

Bil je vzoren mladinski vodja

Ivana Tekavec

NA KOMEMORACIJI DR. ALOJZIJA STARCA

Danes bi želela v imenu mladine izraziti spoštovanje duhovniku, Slovincu, ki je svoje življenje razdal za božje kraljestvo in v blagor slovenske skupnosti.

Ce pomislim na rajnega prelata dr. Alojzija Starca, mi misli sežejo v prva leta mojega življenja: spominjam se dušnega pastirja San Justa in okolice in kateheta Balantičeve šole. Šele z leti sem razumela, kaj sta drug drugemu pomenila: slovenska verska skupnost v San Justu z Našim domom in — kakor smo mu pravili — gospod Starec!

Sčasom so odgovornosti gospoda Starca zajemale čedalje širša obzorja. Zamenjal je delo v ožji okolici za delo v celotni skupnosti. Lahko bi tu danes naštel na desetine in desetine zgodb, doživetja, pogovore, radosti in veselje, ki sem jih ob gospodu Starcu doživela in ob njih tudi odkrila trdno prepričanega Slovence in globoko vernega duhovnika; kakor se danes pravi, spoznala

na naslednje generacije, v novo tisočletje.

Zedinjena Slovenija je najbolj primerna organizacija, da s kulturnim odsekom prevzame pobudo krajevnih pevskih zborov. V ta namen lahko organizira pevsko zvezo, ki bi vodila delo vseh posameznih krajevnih pevskih skupin. Pripravi naj se skupni program in razpošlje vsem zborom v vadenje. Občasno je priporočljivo organizirati skupne pevske vaje, ki bi poleg petja urejevale tudi medsebojne zveze in družabnost. Poleg ohranjanja stalnih, odraslih zborov, pa je potrebno posvečati vso skrb razvoju in obstoju otroških in mladinskih pevskih skupin.

Otroci, mladina in odrasli naj bi imeli vsak zase pripravljen skupni program pesmi, Izvajali bi ga lahko na skupnih prireditvah, ki jih imamo pri naši veliki organiziranosti stalno na voljo. Prireditve bi postale zanimivejše in obisk številnejši.

Slovinci se smatramo za pevski narod. Zavedajoč se tega dejstva, je naša dolžnost živo sodelovati tudi pri ljudskem, zlasti pri ljudskem cerkvenem petju. Molitev je hvale vredno dejanje. Pobožno in zavzeto petje pri cerkvenih, mašnih opravilih pa je dvakratna molitev, ker vernik doda pobožnemu berilu še žrtvico, pevski napor, ki je obenem darovanje, če ga pevec tako nameni.

Ko med nami ne bo več živega zanimanja za petje in ne petja v slovenskem jeziku, bo pozabljen tudi raj pod Triglavom. ●

sem „osebnost“.

A nočoj bi želela opozoriti in poudariti, v čem obstaja vpliv pokojnega gospoda Starca na današnje čase in zlasti za našo mladino.

Sodobni svet nudi mladini vse sorte zgledov, vzorcev, supervzorcev, maksiheroje in še marsikaj. Če postavimo vse te „osebnosti“ v vrsto, bomo odkrili, da ti tako imenovani zgledi slonijo na dvomljivih principih: vsiljujejo nam puntarje, ki s svojo upornostjo spodkopavajo naravni red; ponujajo nam popevkarje, igralce in televizijske ali filmske zvezde, ki govorijo duševno lačnemu, brezbožnemu svetu, kako trpijo, ker se jim je avto pokvaril, ker so jih iz napačnega zornega kota fotografirali, ali kake krivice se jim godijo, ker jih je nekdo spustil iz lestvice popularnosti.

Današnji svet nas prepričuje, da so potrpežljivost, čut odgovornosti, duhovnost in požrtvovalnost sinonimi za bedarije. Če kdo danes želi koga užaliti, malokdo to doseže, če te zmerja z nepoštenostjo, da kradeš ali da si korupt. Reče ti, da si neumen, če za drugega, za bližnjega kaj dobre

IZ NAŠE KRONIKE

Odprtje slikarske razstave Milana Volovška je bilo pod okriljem SKA v soboto 27. maja v mali dvorani Slovenske hiše. Uvodne besede je spregovorila dr. Katica Cukjati.

Vice-delegat dr. Lojze Kukovica je obiskal slovensko versko skupnost v Mendozi od 18. do 21. maja. Vodil je duhovno obnovo, imel srečanje z mladino in v nedeljo 21. vodil romanje mendoških rojakov. V ponedeljek 22. maja je obiskal še rojake v San Luisu in zanje maševal.

Na prve sobote ob 18.30 se skupina rojakov od marca naprej vsak mesec zbira k molitveni uri v cerkvi Marije Pomagaj za duhovne poklice in blagoslov dušnopastirskemu delu duhovnikov. ●

ga storiš. Tako je. Dobrota je postala sinonim bedarije. Morda ravno zaradi tega nihče ne mara postati „bedak“ in se dobrota počasi izgublja.

Zgled gospoda Starca je vzor dobrote, odgovornosti; kot duhovnik, kot Slovenec, kot učitelj, kot duhovni oče, kot mladinski vodja.

Bog daj, da bi nam njegovo življenje ostalo v spominu, ki naj bi ga sami posneli in tako razmnožili v slovenski skupnosti — ali celo na novo zgradili — mnogo vzorcev duhovne lepote. ●

V nedeljo 2. aprila 1995 je bila krščena v sanjuški stolnici ANIKA URBANČIČ, hči Jureta in Marije roj. Zupanc.

SPOMINSKE PRIREDITVE

v juniju 1995 v Sloveniji

Ob 50. obletnici vojne, begunstva in poboja domobrancev je Slovenski spominski odbor, sestavljen iz predstavnikov Katoliškega središča za Slovence po svetu, društva Slovenija v svetu, Nove slovenske zaveze, Družine in slovenskih katoliških organizacij iz sveta, pripravil vrsto spominskih prireditev.

Prireditve so bile dobro pripravljene, pietetno in visoko kulturno izvajane in množično obiskovane. Nekaj sto je bilo ob 50-letnici odhoda iz domovine in slovenskega holokavsta rojakov iz Argentine, Združenih držav Amerike in Kanade ter veliko tudi iz evropskih držav in Avstralije. Prireditve so se udeleževali tudi predstavniki nekaterih strank, med njimi predsednik prve slovenske demokratične vlade Lojze Peterle, ki je bil navzoč prav na vseh.

Simpozij v Šentvidu: Iz demokracije v totalitarizem in nazaj

Teološka fakulteta, Zavod sv. Stanislava in Nova slovenska zaveza so pripravili simpozij v Škofovih zavodih, na katerem so 9. in 10. junija predavali:

Prof. dr. Janez Juhant: Krepitev blokov in razlogi za idejno polarizacijo Slovencev med obema vojnama; prof. Justin Stanovnik: Notranje bistvo komunistične revolucije; dr. Janez Zdešar: Razmišljanje ob ključnih dogajanjih na Slovenskem med leti 1941 in 1945; dr. Peter Urbanc: Revolucija, kontrarevolucija in kolaboracija z vidika mednarodnega prava; dr. Marko Kremžar: Izvori in logika obračuna Komunistične partije z nasprotniki; prof. Vinko Ošlak: Da ne bi mrtvi grabil živega; dr. Bogdan Dolenc: Sprava kot krščanska in človeška obveza in možnost. Pri okrogli mizi: Kje smo Slovenci danes so sodelovali še dr. Anton Drobnič, dr. Metka Klevišar, pater Lojze Markelj, Lojze Peterle,

Marjan Podobnik in Janez Janša. Predavanja bodo izšla v zborniku **Slovesna maša v Vetrinju pri Celovcu**

za vse nekdanje vetrinjske begunce je bila v torek 20. junija v samostanski in župnijski cerkvi, okrog katere so se v maju 1945 zbirale reke slovenskih beguncev in od koder so Angličani s prevaro odpeljali domobrance v roke partizanskih morilcev. Mašno daritev je vodil z ljubljanskim pomožnim škofom Jožefom Kvasom, ki je kot begunec imel maja 1945 v vetrinjski cerkvi novo mašo, krški škof dr. Egon Kapellari, somaševalo pa je še 20 slo-

V torek 20. junija 1995 po sv. maši v vetrinjski cerkvi: govori dr. Tine Velikonja. Foto: Marjan ŠUŠTERŠIČ

venskih duhovnikov. Pel je celovski zbor Gallus. Rojakov je bilo več kot tisoč, največ nekdanjih beguncev.

Po maši so pred cerkvijo govorili dr. Janko Zerzer, predsednik Krščanske kulturne zveze, Stana Milloinig in dr. France Verbinc, nekdanja begunca, in dr. Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze, ki je s Krščansko kulturno zvezo in Mohorjevo družbo iz Celovca organizirala prireditve. Navzoči so bili tudi dr. Peter Vencelj, sekretar za Slovence po svetu, predsednik SKD Lojze Peterle in angleški pisatelj Corsellis.

Slavnostna akademija v Škofovih zavodih

je bila v petek 23. junija. Pripravilo jo je društvo Slovenija v svetu skupaj z rojaki na tujem. V zavodu sv. Stanislava je prvo slovensko gimnazijo ustanovil škof Jeglič, med okupacijo je zavod zasedla nemška vojska, po vojni so komunistični partizani imeli tu zapor za vrnjene domobrance, nato je bila vojašnica jugoslovanske armade. Po osamosvojitvi Slovenije je tedanji obrambni minister Janša vrnil opustošeno poslopje Cerkvi. Zdaj je v zavodih spet škofijska klasična gimnazija, Slovenski dom, sedež društva

Slovenija v svetu in inštitut Studia Slovenica (dr. Janez Arnež). Akademijo je začel Boštjan Kocmur, predsednik SVS, program pa napovedovala Pavlinka Korošec Kocmur. Slavnostni govor je imel prof. Tine Vivod, pel je domžalski komorni zbor („Petdeset let njihovega molka in naše pesmi“), pozdravne nagovore so imeli Ema Pogačar v imenu slovenske skupnosti iz Kanade, dr. Janez Zorec iz Francije, dr. Mate Resman iz ZDA in Ivo Jevnikar iz zamejstva. Izbor pesnitve Vladimirja Kosa Spev o naši gori (izbral Zorko Simčič) so recitirali gledališki igralci Aleš Valič, Nina Ivanič, Janez Kuntner, Mojca Ribič in Janez Albreht (dia-ilustracije del Bare Remec, glasbena oprema Marko Stopar, režiser Gregor Tozon). Navzočih je bilo 1200 rojakov.

Pri Mariji Pomagaj na Brezjah

je bilo zahvalno romanje in slovenska maša Slovencev po svetu v soboto, 24. junija, ob 10. uri. Baziliko je napolnilo do zadnjega kotička nad 1200 rojakov. Po molitvi rožnega venca je vodil somaševanje 27 duhovnikov (6 iz Argentine) koprski škof Metod Pirih, ravnatelj za dušno pastirstvo Slovencev po svetu. Romarski shod je orga-

niziralo Katoliško središče za Slovence po svetu, ki ga vodi župnik Janez Rihar. Med mašo je pel moški zbor iz Stuttgarta.

Po maši sta pred oltar prinesla Janez in Martin Žakelj kip lujanske Marije, ki bo odslej v brezjanski baziliki. prof. Tine Vivod je razložil povezovalno med lujanskim in brezjanskim svetiščem: „Slovenski begunci pred komunističnim nasiljem, ki smo našli svobodo, zavetje in kruh v Argentini, poklanjamo baziliki Marije Pomagaj na Brezjah kip nebeške Matere, kot jo časti argentinsko ljudstvo — z željo, naj spominja obiskovalce tega svetega kraja na Marijino dobroto, katere smo njeni otroci povsod deležni, tu ali daleč od domovine v argentinskem narodnem svetišču v Lujánu, kjer je ustoličena tudi brezjanska podoba — njej v čast in zahvalo za materinsko varstvo, v spomin in pričevanje naše zvestobe.“ Tine Debeljak ml. je prebral pesem Brezjanski romar iz pesniške zbirke Mariji njegovega očeta dr. Tine-ta Debeljaka.

Škof Pirih je tudi blagoslovil ploščo, ki so jo baziliki darovali Slovenci iz Severne Amerike, na kateri je napisano: „Mi, ki živimo daleč v tujini, k Tebi

Zahvalno romanje slovenskih zdomcev na Brezje. Koprski škof Metod Pirih ob asistenci župnika Janeza Riharja in delegata Jožeta Škerbca ter somaševanju 25 slovenskih duhovnikov.

se vračamo polni želja. Mi, ki umrli smo daleč od doma, v srcih nosili smo Tebe, Gospa. Prosi za ene in druge Boga! V zahvalo verni Slovenci z vsega sveta."

V Kočevskem rogu

je bila maša zadušnica za pomorjene domobrance in druge žrtve komunističnega partizanstva v nedeljo 25. junija ob 11. uri. Čeprav je v jutranjih urah pršil dež, ki je prenehal šele pred začetkom maše, se je pod Krenom v Kočevskem rogu zbralo od 15 do 20 tisoč rojakov. Mašo je ob somaševaju 50 duhovnikov iz Slovenije in izseljenstva in nadškofov dr. Franceta Perka iz Beograda in dr. Alojzija Ambrožiča iz Toronta vodil ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar. Med mašo in med slovesnostjo po njej je pel združeni zbor iz Dobrepolja in Šentjerneja, dveh župnij, ki sta imeli največ žrtev revolucije.

V kulturnem spominskem programu po maši so govorili Justin Stanovnik, Jakob Planinšek iz Kanade in Božidar Fink iz Argentine. Dramski igralec Boris Cavazza in druga recitatorka sta recitirala pesmi Zorka Simčiča, Branka Rebozova in Marjana Jakopiča, baritonist Marko Fink je zapel pesem Mati svetih bolečin, za sklep pa vsa množica domobransko Moja domovina.

Žalna slovesnost v Rogu je bila vrhunec vseh prireditev, pietetna, slavnostna in veličastna, izraz bolečine in spoštovanja, hvaležnosti in ponosa do pomorjenih domobrancev, junakov in mučencev.

Nadškof je v pridigi prosil za milost spreobrnjenja, odpuščanja in sprave, beseda govornikov pa je izzvenela v sporočilo zločina, ki se je pred 50 leti zgodil v Kočevskem Rogu in po številnih drugih krajih: Vsako zlo je obsojeno na smrt, dobremu pa je zagotovljeno življenje. Zato Rog postaja znamenje upanja. Ob oltarju so bili angleška zgodovinarja John Corsellis in grof Nikolaj Tolstoj, predsednik SKD Lojze Peterle, predsednik SDSS Janez Janša, notranji minister Andrej Šter in varuh človekovih pravic Ivo Bizjak. Govore bomo objavili v naši reviji.

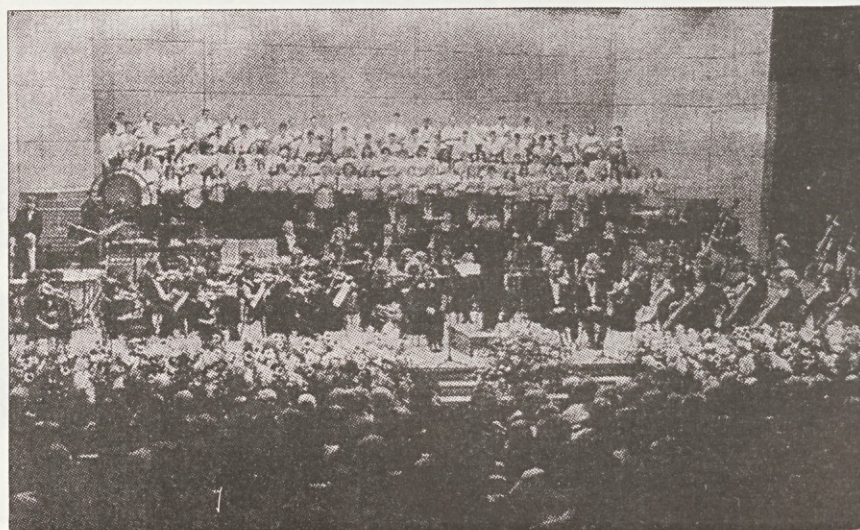
Resurrecturis v Cankarjevem domu

Ob petdesetletnici roških, teharških in drugih žrtev revolucije je Slovenski spominski odbor pripravil tudi slavnostni koncert v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v četrtek 29. junija. Na sporedu je bil glasbeni triptih: Simfonija Pietà Primoža Ramovša, Rekviem Jožeta Trošta in kantata Exercitus nimis grande Sama Vremšaka. Vse tri skladbe so bile izvajane prvič. Skladatelji so glasbeno oblikovali tematiko, ki jo je prvi predstavil, v literarni obliki, pesnik Tine Debeljak v pesnitvi Črna maša za pobite Slovence. Ramovš je iz pesnitve povzel njeno občutje, Vremšaka pa je

spodbudila, da so zvoki njegove kantate pretresljivo zazveneli ob besedilih Balantiča, Majcna, Gradnika in pre-roka Ezekijela.

Glasbeni triptih „Tistim, ki bodo vstali“ so izvajali: Simfonijo Pietà simfoniki RTV Slovenija z dirigentom Markom Munihom, Troštov Rekviem Veronika Fink-Menvielle, sopran, Marko Fink, bas, mešani zbor Anton Foerster, ki ga je pripravil avtor kot zborovodja; Tone Potočnik, orgle, dirigent Jože Trošt; Vremšakovo kantato Veronika Fink Menvielle, Bernarda Fink-Inzko, mezzosopran, Marko Bajuk, bariton, Marko Fink, bas, mešani zbor Consortium musicum (dr. Mirko

Slavnostni koncert v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma
v četrtek 29. junija v Ljubljani.

Spominski simpozij v Tinjah v petek 3. junija.

Cuderman), Tone Potočnik, orgle, Simfoniki RTV Slovenija in dirigent Marko Munih. Besedilo za obe kantati je izbral in povezal Zorko Simčič.

Spominski simpozij v Tinjah

je bil v petek 3. junija v domu prosvete v Tinjah. Simpozij o dogajanjih med revolucijo in po njej v Sloveniji in na Koroškem, o okupaciji, upor, revoluciji in njenih žrtvah ter posledicah so predavali John Corsellis, angleški pisatelj in pravnik, tedaj v službi angleške vojske; grof Nikolaj Tolstoj, zgodovinar v Angliji, znan po svojih kritičnih člankih o tedanjih dogodkih, posebno na Koroškem; dr. Alojzij Ambrožič, nadškof v Torontu v Kanadi, in dr. Janez Zdešar. Po simpoziju je rektor Tinskega doma Jože Kopeinig odkril sliko koroškega rojaka škofa dr. Gregorija Rožmana in blagoslovil po njem imenovano sobo v prosvetnem domu v Tinjah.

V Lajšah nad Cerknim

je bila škofijska spominska slovesnost ob 50-letnici konca 2. svetovne vojne v spomin na žrtve revolucije in okupacije na Primorskem pred 2. svetovno vojno in po njej v soboto 1. julija. Ob 10. uri je bil križev pot od senika, kjer je preživel zadnjo noč 15 žrtev iz Cerknega, kaplana Lado Piščanec in Ludvik Sluga ter 13 vaščanov. Ta senik so spremenili v kapelico, od nje pa

do brezna, kamor so partizani zmetali žrtve, je sedaj 14 postaj križevega pota. Ob 11. uri je koprski škof z nad 90 duhovniki daroval sveto mašo. Pri maši in med kulturnim programom je pel zbor Rupa-Peč, igralca Silvij Božič in Aleks Pregarc sta recitirala Piščančeve pesmi, govor je imel cerkljanski župan dr. Janez Podobnik, idrijsko-cerkljanski dekan Anton Melinc pa je razložil simboliko odslej posevečenega kraja.

IZ NAŠE KRONIKE

Molitveni dan za slovensko mladino imamo v Buenos Airesu 24. maja, na praznik Marije Pomagaj. Letos je molitveno uro v cerkvi Marije Pomagaj mladina lepo oblikovala s petjem, molitvijo in recitacijo, mašo pa je daroval mladinski asistent France Cukjati.

Pri 4. srečanju narodnih skupin „Morón'95“ je 24. maja v „77 Fútbol Club“ v Moronu sodelovala folklorna skupina Pristava s slovensko stojnico z našimi jedmi in pijačo.

Žegnanje v slovenski cerkvi Marije Pomagaj in zlata maša Jožeta Guština je bilo v nedeljo 28. maja. Slovesno somaševanje dušnih pastirjev je vodil zlatomašnik. Pridigal je prelat dr. Mirko Gogala, pel je „Gallus“ pod vodstvom Anke Gaser, mašne dele je napovedoval Janez Jereb, berili pa sta brala Mija Markež in Jernej Štefe. Po maši je bilo v dvorani Slovenski hiše slavnostno kosilo z 250 gosti. Za sklep so bile popoldne pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim.

„Kličemo vas po imenu“ je bilo geslo spominske proslave ob 50-letnici množičnega pokola domobrancev, ki ga je organiziralo naše krovno društvo Zedinjena Slovenija v nedeljo 4. junija. Ob 10. uri sta podpredsednika Zedinjene

Škofijska spominska slovesnost v Lajšah nad Cerknim v soboto 1. junija 1995.

Slovenije Lojze Rezelj in dr. Vital Ašič v spremstvu borcev in predsednikov vseh naših Domov in narodnih noš položila venec pred spomenik osvoboditelja Argentine, generala San Martina na Trgu San Martin, inž. Jernej Dobovšek, član odbora ZS, pa je spregovoril o tragičnem dogodku v slovenščini in španščini.

Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj maša za žrtve vojne in revolucije. Somaševanje dušnih pastirjev je vodil Jože Guštin, mašne dele je napovedoval lic. Marjan Schiffrer, berili sta brala Pavlina Dobovšek in arh. Jure Vombergar, pela sta zbor Gallus in Mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Anke Gaser in Andrejke Selan Vombergar.

Po maši je bilo opravilo pred spomenikom žrtvam revolucije. Predstavnika borcev Franc Zorec in Ivan Korošec sta prinesla venec, za njima pa predsednik ZS Marjan Loboda in podpolkovnik Emil Cof. Ob njih je bilo okoli 100 preživelih domobrancev. Prof. Franci Žnidar je na trobento zaigral Tišino, dr. Alojzij Kukočica pa odmolil molitve za pobite junake in mučence, nakar so vsi zbrani rojaki (ok. 800) zapeli domobrantsko himno.

Spominski govor v dvorani je imel predsednik ZS Marjan Loboda. Slavnostno akademijo pod geslom „Kliče-

IZ NAŠE KRONIKE

mo vas po imenu“ je spisal Tone Rode, ki je vpletel v besedilo odlomke iz pesnitev Stanka Janežiča, Ivana Korošca in dr. Tineta Debeljaka, uglasbil Ivan Vombergar, režiral Frido Beznik, oblikovali pa Nevenka in Veronika Godec, Marjan in Nevenka Jelenc, Lojzka Mehle, Nežka Štefe, Danijel Grbec, Boštjan in Gregor Modic in Martin Sušnik; pevske točke je pel Mladinski zbor iz San Justa s sodelovanjem mezzosopranistke Anice Rode in basistom Luko Debevcom pod vodstvom Andrejke Vombergar; sceno je izdelal Tone Oblak, osvetljavo pa urejala Damjan Ahlin in Štefan Godec. Proslava je bila dobro pripravljena in oblikovana.

Spominske proslave po krajevnih središčih so bile naslednje nedelje.

Pristavska skupnost je imela spominsko slovesnost v nedeljo 11. junija po maši. Pripravil jo je Dominik Oblak, spominski govor je imel Milan Križ, dopolnile pa so jo recitacije in petje.

Isto nedeljo so imeli spominsko slovesnost v Slovenski vasi. Društvo Slovenska vas je po maši v cerkvi Marije Kraljice sveta odkrilo v Hladnikovem

domu spominsko ploščo, ki jo je blagoslovil superior Janez Petek CM. Spominski govor je imel Jože Omahna, akademijo je pa zasnoval in vodil z mladino mladi Martin Sušnik.

Tudi v Mendози se je slovenska skupnost isto nedeljo poklonila žrtvam revolucije s spominsko proslavo, ki jo je vodil društveni predsednik inž. Jože Šmon. Spominski govor je imel Stane Grebenc, sporočilne pa so bile tudi recitacije in petje. Ob sklepu proslave so bivši domobranci Jože Horn, Luka Grintal, Rudi Hirschegger, inž. Marko Bajuk, inž. Andrej Habjan in Jože Nemanič položili venec pred domovinskimi znamenji na Trgu Republike Slovenije.

V San Justu so prav tako po maši za pobite domobrante v nedeljo 11. junija imeli spominsko proslavo v Našem domu. Po položitvi venca pred spomenik Franceta Balantiča in nagovoru predsednika Našega doma Janeza Albrehta je bila svečanost v dvorani v režiji Frida Beznika. Program, ki ga je izvajalo 25 otrok Balantičeve šole in 35 članov Mladinskega zbora, sta povezovala Danica Malovrh in Blaž Miklič. Recitali so Irena Poglajen, Metka Maričič, Tatjana Kržišnik, Marta Oblak, Kristina Qualizza, Marko Malovrh in Martin Selan; sceno je izdelal Tone Oblak.

V Slomškovem domu je isti dan pripravil spominsko proslavo Marko Selan. Na panoje so ramoški rojaki pritrtili fotografije in izpisali imena svojih sorodnikov domobrancev. Uvodne besede je povedala prof. Neda Vesel, spominski govor je imel lic. Marjan Schiffrer, Mauserjev sestavek je prebral Lojze Lavrič ml., učenci Slomškove šole so pod vodstvom prof. Olge Urbančič zapeli dve pesmi, Lučka Kinkel je deklamirala Drobno lučko, vsi otroci pa so v sprevedu nesli prižgane svečke k spominskemu obeležju.

V Carapachayu je bila spominska slovesnost v nedeljo 18. junija. Program je pripravila in vodila Ani Klemen. Domobranca Ciril Aleš in Jože Markež sta na odru prižgala spominsko svečo, govoril je bivši medvojni odicir, kapetan Metod Kraiger, učenci zadnjega letnika Jurčičeve šole so podali spominsko recitacijo, vsi navzoči pa zapeli Bodi zdrava, moja lepa domovina.

V San Martinu so imeli spominsko slovesnost v nedeljo 25. junija. Po konča-

14. maja 1995 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu NIKOLAJ SELAN, sin Markota in Angelike roj. Smole.

ni maši je gospa Francka Tomažin, doma iz vasi Vrhove na Dolenjskem, govorila o trpljenju žena in mater med revolucijo in po pomoru domobrancev. Pesmi Ivana Hribovška, Severina Šalija in Franceta Balantiča so recitirali Metka Kahne, Danica Petkovšek, Angelca Podržaj, Vera Podržaj, Marta Škulj in Helena Žužek. Zvok in glasbo je imel na skrbi Marjan Petkovšek, sceno je izdelal Toni Paulič, režiral je Maks Borštnik.

V Bariločah je bila slovesnost v nedeljo 25. junija po maši in sicer v Planinskem stanu. Proslavo s petjem, recitacijami in odrsko opremo je pripravila slovenska šola, spominski govor pa je imel Ciril Markež.

Pri Zvezi slovenskih mater in žena je na spominskem sestanku 7. junija govoril Miha Gaser o našem umiku iz domovine maja 1945 in v spomin na žrtve revolucije.

Na sestanku Lige žena-mati je dr. Jure Rode predvajal video o Sveti deželi.

Slovenski premier dr. Janez Drnovšek je bil od 12. do 14. junija na uradnem obisku v Argentini na povabilo predsednika dr. Menema. 12. junija zvečer je prišel na slovensko veleposlaništvo, kjer so bili zbrani tudi predstavniki slovenskih Domov in organizacij predvojne in povojne emigracije. Dr. Drnovšek se je zahvalil Slovincem v Argentini za pomoč pri osamosvojitvi. Ani Rode in Luka Debevec sta ob spremljavi prof. Ivana Vombergarja zapela pet pesmi, Helena Žužek pa je recitala Župančičevo Z vlakom in pesem V pampo sem odvržen vrč dr. Tineta Debeljaka. Predsednik ZS Marjan Loboda ga je pozdravil v imenu politične emigracije in mu izročil spomenico državnemu zboru z zahtevami po popravni krivic, v imenu predvojnih emigrantov pa je spregovoril Ciril Kren.

Slikarki Marjeta Dolinar in Andrejka Dolinar Hrovat sta 17. junija odprli razstavo olj v trnovski galeriji v Ljubljani.

Slomškova šola in Slomškov dom sta v nedeljo 18. junija praznovala očetovski dan s sveto mašo, pozdravnim prizorom, skupnim kosilom in otvoritvijo novih gostinskih prostorov.

Procesija sv. Rešnjega telesa je bila v nedeljo 25. junija v Don Boskovem zavodu v Ramos Mejiji: ob 15.30 je v cerkvi Marije Pomočnice maševal dr. Lojze Kukovica za žive in rajne sloven-

ske duhovnike, med mašo je bilo ljudsko petje, mašna napovedovalka je bila prof. Neda Vesel, berili sta brala inž. Janko Lavrič in Veronika Malovrh; dušni pastirji so bili v spovednicah; po maši je bila procesija zaradi mraza v cerkvi; evangelije so peli Anton Bidovec, France Bergant, France Cukjati in Andrej Poznič.

Na kulturnem večeru SKA je v soboto 1. julija v mali dvorani Slovenske hiše predaval dr. Alojzij Kukovica o okrožnici Evangelij življenja.

Alojzjeva proslava slovenskih osnovnih šol v Argentini je bila v nedeljo 2. julija v Slovenski hiši: ob 16. uri je France Bergant maševal v cerkvi Marije Pomagaj za žive in rajne katehete in učitelje; pomaši je bil predspomenikom poklon žrtvam revolucije in vojne, nato pa v dvorani spevoigra „Vila Malina“ Svetlane Makarovič v izvedbi sedanjih in nekdanjih učencev Slomškove šole in režiji Štefana Godca; v glavnih vlogah so igrali Aleksandra Omahna, Lučka Vombergar, Marjeta in Tatjana Javoršek, Marko Vombergar, Marcel Brula in Aleks Cestnik; igrali so tudi učenci 1., 2. in 3. razreda; glasbena spremljava: Ivan Vombergar, kitari: Danijela in Sonja Avguštin, koreografija: Gabrijela Malovrh, luči: Bogdan Magister, scena: Tone Bergant,

kostumi: Andreja Cestnik.

O ekonomski globalizaciji je v soboto 1. julija v Slovenski hiši predaval članom SKAD-a (Slovenskega katoliškega akademskega društva) ekonomist Branko Rebozov.

Po mladinski maši je v nedeljo 2. julija govoril mladim v mali dvorani Slovenske hiše izseljenski duhovnik v Avstraliji frančiškan Tone Gorjup.

Dr. Milan Komar — častni član AMA (Asociación Médica Argentina): Združenje argentinskih zdravnikov je 14. julija na svojem sedežu (Santa Fé 1171, Buenos Aires) dr. Milana Komarja imenovalo za častnega člana za njegovo več kot 30-letno sodelovanje s skupinami psihologov in psihiatrov. Doslej je to odličje prejel le španski katoliški filozof Julián Marías.

Proslava Dneva slovenske državnosti, ki je bila v Slovenski hiši v soboto 24. junija, se je začela z mašo za domovino v cerkvi Marije Pomagaj. Maševal in pridigal je dr. Alojzij Kukovica ob somaševanju Janeza Petka CM. Proslava se je nato nadaljevala v dvorani. Program je povezoval arh. Jure Vombergar. Po pozdravnih besedah predsednika ZS Marjana Lobode je bil slavnostni govor prof. Matjaža Puca, odpravnika poslov

2. julija 1995 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
MARTINA LAURA MIKLIČ, hči Jureta in Monike roj. Pérez

UVOŽENO iz Slovenije

malo za šalo

- Politik, ki bi združil revolucijo z demokracijo, zasluži Nobelovo nagrado.
- Televizija ima v rokah trak in škarje.
- Zdaj mi zatrjujejo, da je bil socializem spočet brezmadežno.
- Gospod predsednik ni izpolnil, kar je tovariš predsednik obljubljajal.
- Slovenska politična pomlad je trajala samo do prihodnje pomladi.
- Na novih volitvah bodo prenovitelji nastopili s parolo: Še pomnite, gospodje!
- Najlaže ohraniš pokončno držo sedé v naslonjaču.
- Pripravljen sem hoditi v cerkev, je rekel bivši komunist, a le pod pogojem, da bom smel pridigati.
- Tovariši komunisti, jaz sem že pred 30 leti hotel oditi v Evropo, ampak niste mi dali potnega lista.

Starost - Pred nebeška vrata pride vodovodni inštalater, star komaj 36 let.

„Zakaj si pustil, da sem umrl tako mlad?“ očita svetemu Petru.

Peter začne listati po debeli knjigi in se čohlja po bradi: „Mi je prav žal, ampak po urah, ki si jih zaračunal svojim strankam, si star 97 let!“

*

Najlepši poklic - „Ko bom velik, bom postal učitelj, kajti učiteljem se najbolje godi.“

„Zakaj?“

„Dopoldne imajo zmeraj prav, popoldne pa vedno prosto.“

*

Televizija. Teta Klara dobi za sedemdeseti rojstni dan televizor.

„No, teta, ali ti je televizor všeč?“ jo čez kakšen čas vpraša nečak.

„Čudovit je,“ smehlja se odvrne teta. „Če zaprem oči, je kot radio.“

*

RS. Glasbeni del so izvajali mezzosopranistka Ani Rode, basist Luka Debevec in pianist Ivan Vombergar, predsednik ZS Marjan Loboda pa je v imenu društva Zedinjena Slovenija in v soglasju z Medorganizacijskim svetom podelil priznanje Zedinjene Slovenije za leto 1995 Rudolfu Smersuju in Emilu Cofu:

Rodolfu Smersuju za njegovo neutrudno sodelovanje v okviru katoliške politične, kulturne in organizacijske dejavnosti v Sloveniji med obema vojnama, za njegov odločilni doprinos pri organizaciji demokratičnega slovenskega odpora proti okupatorju in komunističnemu terorju z organizacijo in vodstvom Slo-

venske legije in njegovo vsestransko delovanje na političnem in socialnem področju vsa leta izseljenstva; Emilu Cofu pa za njegov pogumni nastop v obrambi demokratičnih svoboščin slovenskega naroda v okviru Slovenskega domobranstva, za njegovo zvesto pripadnost slovenski politični emigraciji, potrjeni z

dolgoletnim zvestim izvrševanjem odgovornih odbor- niških dolžnosti tako v društvu Zedinjena Slovenija kot v drugih ustanovah, po činu najvišjemu še živečemu častniku Slovenskega domobranstva.

Po drugem delu glasbenega programa z narodnimi pesmimi je bila slavnostna večerja.

KJE JE KAJ

Kriza življenja - Marko Kremžar 193
Mučenci so naši priprošnjiki
in vzorniki - škof Metod Piriš 195
Mrtvim bratom -
Marjan Schiffrer 196
Žalna slovesnost na Teharjah .. 197
Teharje - Ivan Korošec 197
Branitelji večnega zakona -
Božidar Fink 198
Naše poslanstvo je pričevanje -

Tine Vivod 200
Odprto pismo rojakom doma
in po svetu - ZSMŽ 202
Stalinistična revolucija na
Slovenskem 1941-1945 -
Stane Kos 204
„Za topovsko hrano boste
vseenol“ - po Pavlini
Dobovškovi 207
Valentin, povej mi, ali so za
Triglavom tudi ljudje -
Nadislava Laharnar 209
Pismo iz leta 1945 -

Karel Mauser 209
Misli k mašnim berilom na
nedelje in praznike v avgustu ... 210
Kraljica svetov - Vladimir Kos ... 211
Pobožnost k božjemu usmiljenju
- Lojze Kukovica 213
Naše zborovsko petje -
Jože Omahna 216
Bil je vzoren mladinski vodja -
Ivana Tekavec 217
Spominske prireditve v juniju
1995 v Sloveniji 218
In naše kronike . 212, 217, 221, 222

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires,
Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877
Stavljene in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215
Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., - Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

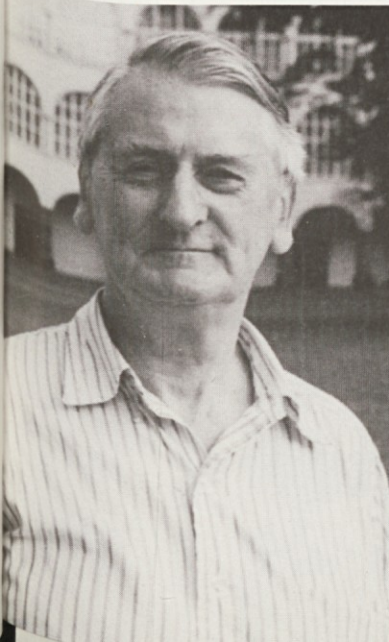
NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1995: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osební) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Trenutek, ko urednik Jože Škerbec lastnoročno izroča julijsko številko DŽ župniku Janezu Riharju, ravnatelju Katoliškega središča za Slovence po svetu.

Angleški zgodovinar John Corselis po spominski proslavi v Vetrinju 20. junija 1995.

Zgoraj: Skupina argentinskih rojakov z delegatom Jožetom Škerbecem na Sv. Višarjah. Skupina je pod vodstvom Marjana Bogataja (Iliriaturo) v dneh od 11. do 13. julija obiskala zgodovinsko, kulturno ter turistično najzanimivejše kraje od Vetrinjskega jezera na Koroškem, Vršiča, Sv. Višarij in Sv. gore pa do Kopra in Portoroža na slovenski obali ter Postojnske jame na Notranjskem.

Spodaj: Ista skupina rojakov iz Argentine na Vršiču.

Foto: Pavel Malovrh

Na spominski slovesnosti na Teharjah je med mašo govoril mariborski škof dr. Franc Kramberger. **Foto:** Marjan Šušteršič

Barvno okno za spominsko kapelico na Št. Joštu, delo umetnika Marka Jermana iz Bariloč. **Foto:** Pavel Malovrh

✓ Kočevskem rogu je rosilo ves čas, dokler se ni začela sv. maša, in znova ačelo rositi po zaključku slovesnosti. Med samo prireditvijo je dež prenehal.